

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

KAHRAMANMARAŞ İLİ EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU 2010-2015

www.dogaka.gov.tr
bilgi@dogaka.gov.tr

KAHRAMANMARAŞ İLİ EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU 2010-2015

Hazırlayan : M. Emre Nakış
Katkı Sağlayanlar: Serdar Çınar
Figen Gökşen

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	6
2. Dış Ticaret.....	10
2.1. Ülkelere Göre Dış Ticaret Rakamları.....	12
2.2. Sektörlere Göre Dış Ticaret Rakamları	15
2.3. İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticareti	18
3. İş, İşgücü ve İstihdam	24
3.1. Açılan/Kapanan İş Yeri İstatistikleri	25
3.2. Sektörlere Göre Girişim Sayıları	27
3.3. İstihdam, İşgücü ve İşsizlik İstatistikleri	28
4. Finans	34
4.1. Banka Şubeleri ve Banka Çalışanı	34
4.2. ATM, POS ve Üye İşyeri Sayıları	35
4.3. Toplam Mevduat	35
4.4. Türlerine Göre Kullanılan Kredi	36
4.5. Kredi / Mevduat Oranı	38
4.6. Protestolu Senet ve Bankalara İbraz Edilen Çek İstatistikleri	39
5. Ulaşım.....	42
6. Turizm İstatistikleri	46
6.1. Yerli/Yabancı Turist Sayısı	46
6.2. Müze ve Ören Yeri Ziyaretçi Sayıları.....	48
6.3. Otel Doluluk Oranları.....	49
7. Kahramanmaraş Sanayi Bölgeleri	52
7.1. Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgesi.....	52
7.2. Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi.....	53
7.3. Elbistan Organize Sanayi Bölgesi.....	53
7.4. Türkoğlu Organize Sanayi Bölgesi.....	54
8. Yatırım Destek ve Teşvik Uygulamaları	56
8.1. Kamu Yatırımları.....	60
9. Vergi İstatistikleri.....	64
10. Sonuç ve Değerlendirme	68

Tablolar Listesi

Tablo 1. Türkiye ve Kahramanmaraş İhracat Rakamları (ABD Doları).....	10
Tablo 2. Türkiye ve Kahramanmaraş İthalat Rakamları (ABD Doları).....	10
Tablo 3. Düzey 2 Bölgelerine Göre Dış Ticaret Rakamları (1.000 ABD Doları)	11
Tablo 4. Kahramanmaraş İlinin En Çok İhracat Yaptığı On Ülke (ABD Doları)	12
Tablo 5. Kahramanmaraş İlinin En Çok İthalat Yaptığı On Ülke (ABD Doları)	13
Tablo 6. Kahramanmaraş İhracatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İhracatın En Çok Azaldığı On Ülke (ABD Doları)	14
Tablo 7. Kahramanmaraş İthalatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İthalatın En Çok Arttığı On Ülke (ABD Doları)	14
Tablo 8. Kahramanmaraş İlinin 2015 Yılında En Çok İhracatını Gerçekleştirdiği On Ürün (ABD Doları)	15
Tablo 9. Kahramanmaraş İlinin 2015 Yılında En Çok İthalatını Gerçekleştirdiği On Ürün (ABD Doları)	15
Tablo 10. Kahramanmaraş İhracatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İhracatın En Çok Azaldığı On Ürün (ABD Doları) ..	17
Tablo 11. Kahramanmaraş İthalatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İthalatın En Çok Arttığı On Ürün (ABD Doları)	17
Tablo 12. Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün Grupları Sınıflaması.....	18
Tablo 14. Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı	24
Tablo 15. Kurulan, Kapanan İşyeri İstatistikleri	26
Tablo 16. İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları.....	27
Tablo 17. TR63 Bölgesi Yaş Gruplarına Göre İşgücüne Katılım Oranı (%).....	28
Tablo 18. Yıllara Göre İŞKUR İstatistikleri (Kişi)	30
Tablo 19. Banka Şube ve Çalışanlarının Yıllara Göre Dağılımı	34
Tablo 20. ATM, POS ve Üye İşyeri Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	35
Tablo 22. Kahramanmaraş İlinin Mevduat Türlerine Göre Dağılımı (Bin TL)	35
Tablo 23. Kredi Türlerine Göre Dağılım (Bin TL).....	36
Tablo 24. Kahramanmaraş İlinde Sektörel Kredilere Göre Dağılım (Bin TL)	37
Tablo 25. Protestolu Senet Bilgileri	39
Tablo 26. TBB Risk Merkezi Tarafından Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi ve Tutarı	40
Tablo 27. Karayolu ve Demiryolu Uzunlukları	43
Tablo 28. Motorlu Kara Taşıtları Sayıları.....	43
Tablo 29. Kahramanmaraş İlinde Yıllara Göre Konaklama Sayıları.....	47
Tablo 30. Kahramanmaraş İlinde İlçelere Göre Konaklama Sayıları-2014	47
Tablo 31. Kahramanmaraş OSB'de Bulunan Firmaların Sektörel Dağılımı	53
Tablo 31. Teşvik Sistemi Destek Unsurları	56
Tablo 33. Yatırım Teşvik İstatistikleri	57
Tablo 34. Sektörlere Göre Yatırım Teşvik İstatistikleri	58
Tablo 35. Kahramanmaraş İli Sektörlere Göre Kamu Yatırımları (Bin TL).....	60
Tablo 36. Kahramanmaraş ve Türkiye Genel Bütçe Gelirleri	64

Şekiller Listesi

Şekil 1. Kahramanmaraş İlının En Çok Dış Ticaret Açığı Verdiği On Ülke (ABD Doları).....	13
Şekil 2. Kahramanmaraş İlının En Çok Dış Ticaret Açığı Verdiği On Ürün (ABD Doları)	16
Şekil 3. Kahramanmaraş İlindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticareti - 2015.....	19
Şekil 4. Hatay İlindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre İhracatı.....	20
Şekil 5. Hatay İlindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre İthalatı.....	21
Şekil 6. Yıllar İtibariyle SGK'ya Kayıtlı İşyeri Sayısı	25
Şekil 7. Kapanan Şirketlerin Toplam Şirket Sayısına Oranı	27
Şekil 8. Hatay İlinde İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı	29
Şekil 9. TR63 Bölgesi İstihdamın Ana Sektörler İtibariyle Dağılımı (%).....	30
Şekil 10. Kahramanmaraş İli Takipteki Alacaklar	37
Şekil 11. Türkiye Takipteki Alacaklar	37
Şekil 12. Yıllara Göre Kredi/Mevduat Oranı	38
Şekil 13. Kahramanmaraş İli Ulaşım Ağı Haritası.....	42
Şekil 14. Kahramanmaraş İlinde Yıllara Göre Müze ve Ören Yeri Ziyaretçi Sayısı.....	48
Şekil 15. Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Otel Doluk Oranları.....	49
Şekil 16. Belediye Belgeli Tesislerde Otel Doluk Oranları	49
Şekil 17. Kahramanmaraş OSB Haritası	52
Şekil 18. Kahramanmaraş İlinde Yatırım Teşvik İstatistikleri.....	58
Şekil 19. Lojistik Gelişim Haritası.....	62
Şekil 20. Kahramanmaraş İlının Vergi Tahakkuk ve Tahsilinin Oran ve Sıralaması	65

1. Giriş

1. Giriş

2015 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre, Türkiye nüfusu 78.741.053'tür. Bu nüfusun %4'ünü (3.142.990 kişi), Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan TR63 Bölgesi oluşturmaktadır. TR63 Bölgesi nüfus bakımından Düzey 2 bölgeleri arasında Türkiye'de 8. sırada yer almaktadır.

Kahramanmaraş ilinin nüfusu, 2015 ADNKS sonuçlarına göre, 1.096.610 kişidir. Kahramanmaraş ilinin nüfus yoğunluğu km² başına 76 kişi olup nüfus artış hızı yaklaşık olarak % 0,69'dur. 2023 yılı nüfus projeksiyonuna göre Kahramanmaraş il nüfusun 1.104.876 olacağı tahmin edilmektedir.

2015 Yılı dış ticaret verilerine göre, TR63 Bölgesi 2,7 milyar ABD Doları ihracat ile Türkiye toplam ihracatının % 2'sini, 5 milyar ABD Doları ithalat ile Türkiye toplam ithalatının % 2,7'sini gerçekleştirmiştir. TR63 Bölgesi gerçekleştirmiş olduğu ihracat ile Düzey 2 bölgeleri arasında en fazla ihracatı gerçekleştiren 9. Düzey 2 Bölgesi iken ithalat bakımından da Düzey 2 Bölgeleri arasında 6. sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş ili ise 790,7 milyon ABD Dolarlık ihracat ve 1 milyar ABD Dolarlık ithalat ile TR63 Bölgesi içerisinde en çok dış ticaret payına sahip ikinci il konumundadır.

Akdeniz bölgesinin doğusunda yer alan Kahramanmaraş ilinin güneyi ve kuzeyi Güneydoğu Toroslarının uzantıları olan dağlarla ikiye ayrılmıştır. Bu dağların her iki tarafında Elbistan, Maraş, Afşin, Göksun, Narlı gibi geniş ovalar yer almakta olup arazi yüksekliği 350 metreden 3000 metreye kadar çıkabilmektedir. Bu coğrafi konumu ve doğal yapısı sayesinde ilin değişik kesimlerinde birçok iklim türüne rastlanmaktadır. Ayrıca Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu, ilin 50 km güneyinden geçmektedir. İl Merkezi; Adana'ya 187 km, İskenderun Limanına 183 km, Gaziantep'e 80 km, Kayseri'ye 286 km ve Malatya'ya 223 km mesafededir. Kahramanmaraş'ı Ankara, İstanbul gibi büyükşehirlerle Elbistan, Afşin gibi kuzeyde yer alan ilçelere bağlayan Kayseri karayolu; devam etmekte olan bölünmüş yol, tünel ve viyadük çalışmaları tamamlandığında otoyol standartlarına yükseltilecektir. Hem kamu hem de özel sektör yatırımlarıyla gelişme kaydeden Kahramanmaraş ili, tarım ve sanayi potansiyeli ile ekonomik yönden bir cazibe merkezine dönüşmüştür.

Kahramanmaraş ilinin kısa süreçte ekonomik yapısı hızla gelişme kaydetmiş olup kente verilen teşvikler sonucunda tekstil sektörüne yönelik önemli yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Teşvikten

en fazla yararlanan sektörler tekstil ve gıda sanayi olarak ortaya çıkarken birçok sanayi kolunda ekonomik hareketlilik gözlemlenmektedir.

Geçmişten gelen geleneksel el sanatlarından alüminyum ve bakırcılığın uzantısı olarak metal mutfak eşyaları sektörü de aynı sanayileşme eğiliminden payını oldukça önemli ölçüde almıştır. Bu sebepten ötürü metal mutfak eşya sektörü tekstilden sonra gelen ikinci önemli sektör konumundadır.

Kahramanmaraş ili tarım sektöründeki bazı ürünlerde Türkiye'deki üretimin en yüksek seviyelerine ulaşılmasının yanı sıra tarıma dayalı sanayi sektörlerinden toz ve pul bibercilik, sanayileşmeye paralel olarak gelişme eğilimine girmiştir. Kentin ülkemizde ün kazanmasına yola açan dondurma sektörü de en hızlı gelişen sektörler arasındadır. Kahramanmaraş dondurması sanayileşmeden büyük ölçüde etkilenmiş, ülkemiz sınırlarını aşmış ve öncelikle yakın ülkeler olmak üzere ABD, daha sonra da tüm dünya ülkelerine yayılma sürecine girmiştir. Söz konusu sektör, markalaşma açısından kentin diğer alt sanayi dallarından farklılaşma eğilimi göstermiştir. Kentin tanıtımında büyük rol oynayan sektör, ünü yurtdışına taşıyan markalarıyla öne çıkmaktadır.

Son yıllarda sunduğu avantajlar sayesinde yukarıdaki sayılan sektörler dışında kağıt ve çimento gibi alanlarda da bölge sanayicisinin entegre yatırımlarına ev sahipliği yapan Kahramanmaraş ili, özellikle gıda konusunda ülkenin bilinen markalarının yatırım kararlarında alternatif yerler arasında bulunmaya başlamıştır.

Genel olarak Kahramanmaraş ekonomisine yön veren dinamizm sağlayan sektörler; tekstil, metal mutfak eşyası, gıda, kâğıt sanayi ve kuyumculuktur. Kahramanmaraş'ta sanayinin sektörel dağılımına bakıldığında, 11 sanayi kolunda toplam 1.509 sanayi tesisinin faaliyet gösterdiği görülmektedir. Kahramanmaraş Sanayi ve Ticaret Odası (KMTSO) 2015 yılı verilerine göre bunların 413'ü tekstil ve konfeksiyon, 149'u gıda, 114'ü'si metal mutfak eşyaları, 185'i yapı, 18'i kağıt ve ambalaj konusunda faaliyet göstermektedir. Bu tesislerde toplam 51.093 kişi istihdam edilmektedir.

2. Dış Ticaret

2015 yılında Türkiye ithalatı bir önceki yıla göre % 11,4 oranında azalırken, Kahramanmaraş ili ithalatı % 15 oranında azalmıştır. Bununla birlikte 2010-2015 yıllarını değerlendirdiğimizde 2015 yılı Türkiye ithalatı 2010 yılına göre % 13 oranında artarken, Kahramanmaraş ili ithalatında % 29'un üzerinde bir artış meydana gelmiştir.

Kahramanmaraş ili 2010 yılında Türkiye ihracat rakamlarına göre en çok **ihracat** gerçekleştirilen 22. (531,6 milyon ABD Doları) il iken 2015 yılında **20. sıraya** yükselmiştir. **İthalat** rakamları incelendiğinde ise 2010 yılında Kahramanmaraş ili, toplam 806,4 milyon ABD Doları ithalat gerçekleştirerek Türkiye'de 16. sırada yer alırken, 2015 yılında **15. sıraya** yükselmiştir.

Tablo 3. Düzey 2 Bölgelerine Göre Dış Ticaret Rakamları (1.000 ABD Doları)

Düzey	Düzey 2 Adı	İhracat		İthalat	
		2014	2015	2014	2015
TR10	İstanbul	82.047.960	77.068.996	136.021.887	117.784.586
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	12.039.099	9.770.204	11.591.935	11.892.778
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	10.300.116	9.617.642	9.079.644	8.912.768
TR31	İzmir	9.615.988	8.308.337	9.931.126	8.846.743
TR51	Ankara	8.102.722	7.026.808	10.989.501	9.812.202
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	7.036.307	6.946.256	5.890.975	4.969.036
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	3.902.909	3.346.147	2.549.886	2.187.287
TR62	Adana, Mersin	3.625.808	3.085.316	3.862.475	3.283.438
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	3.115.871	2.760.365	5.493.530	5.028.114
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	2.793.307	2.529.782	3.910.024	3.698.326
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	2.129.205	2.216.025	247.222	238.167
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	1.993.598	1.684.686	1.783.404	1.545.245
TR52	Konya, Karaman	1.849.323	1.658.493	1.460.854	1.302.134
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	1.686.205	1.425.138	256.481	152.752
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	1.439.656	1.412.896	1.336.873	1.089.593
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	1.364.871	1.284.292	880.607	1.057.923
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	844.172	876.105	1.148.090	1.059.855
TR22	Balıkesir, Çanakkale	687.580	646.394	590.532	498.781
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	505.608	466.688	305.620	226.375
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	733.157	426.703	1.819.763	1.526.101
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	553.325	425.378	111.924	99.045
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	428.506	356.341	350.564	340.451
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	207.623	220.703	85.780	116.401
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	427.521	210.626	118.887	38.905
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	138.862	129.681	166.459	245.418
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	40.301	33.851	59.579	50.320
TR	Türkiye	157.609.603	143.933.854	210.043.622	186.002.741

Kaynak: TÜİK, 2015

Türkiye’de Düzey 2 Bölgelerine göre dış ticaret rakamları incelendiğinde TR10 Bölgesi, (İstanbul) Türkiye’nin en yüksek dış ticaret hacmine sahip bölgesi olup Türkiye’nin 2015 yılı toplam ihracatının % 54’ünü, toplam ithalatının ise % 63’ünü gerçekleştirmiştir. TR63 Bölgesi ise Türkiye’nin toplam ihracatının % 2’sini gerçekleştirerek bölgelere göre ihracat sıralamasında Türkiye’de 9. sırada; toplam ithalatın % 2,7’sini gerçekleştirerek bölgelere göre ithalat sıralamasında Türkiye’de 6. sırada yer almaktadır.

2.1. Ülkelere Göre Dış Ticaret Rakamları

Tablo 4. Kahramanmaraş İlinin En Çok İhracat Yaptığı On Ülke (ABD Doları)

Sıra	Ülke	2010 İhracat	2015 İhracat	2010 Yılına Göre Değişim Oranı	2015 Payı
1	İtalya	150.041.695	235.090.739	56,7%	29,7%
2	Mısır	30.911.128	56.895.917	84,1%	7,2%
3	Almanya	31.895.368	50.630.979	58,7%	6,4%
4	Portekiz	11.873.663	35.074.530	195,4%	4,4%
5	İspanya	23.339.416	33.084.420	41,8%	4,2%
6	Irak	15.185.973	26.867.367	76,9%	3,4%
7	Yunanistan	13.728.831	24.417.971	77,9%	3,1%
8	Bulgaristan	6.406.885	22.789.016	255,7%	2,9%
9	İngiltere	8.484.792	20.295.518	139,2%	2,6%
10	Tunus	4.094.428	18.726.310	357,4%	2,4%
	Genel Toplam	531.687.279	790.702.375	48,7%	100,0%

Kaynak: TÜİK, 2015

2015 yılı Kahramanmaraş ili ihracatının ülkelere göre ihracat deseni incelendiğinde coğrafi sınırlamaların önemsiz olduğu ve ülkelere göre ihracatın çeşitlendiği görülmektedir. İtalya, 2015 yılında 2010 yılına göre % 56,7’lik artış ve 235 milyon ABD Doları ile Kahramanmaraş ilinin en fazla ihracat yaptığı ülke olurken; ikinci sırada yer alan Mısır’ın ardından gelen ülkeler Almanya, Portekiz ve İspanya olmuştur.

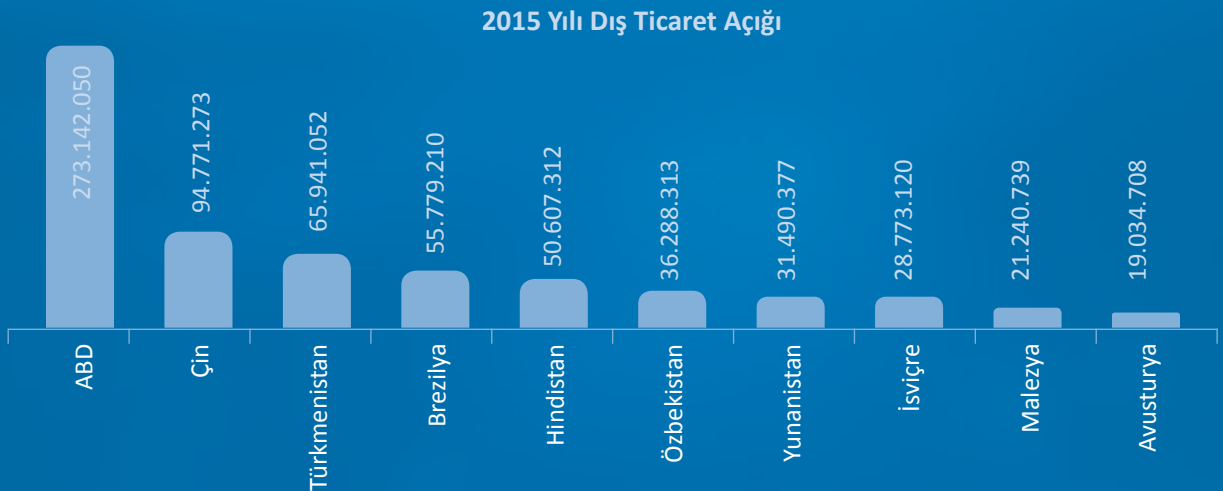

Tablo 5. Kahramanmaraş İlinin En Çok İthalat Yaptığı On Ülke (ABD Doları)

Sıra	Ülke	2010 İthalat	2015 İthalat	2010 Yılına Göre Değişim Oranı	2015 Payı
1	ABD	241.923.207	274.900.188	13,6%	26,3%
2	Çin	51.275.537	96.730.063	88,6%	9,3%
3	Brezilya	56.798.804	71.599.751	26,1%	6,9%
4	Türkmenistan	72.968.398	66.641.379	-8,7%	6,4%
5	Almanya	21.672.804	59.533.661	174,7%	5,7%
6	Yunanistan	38.350.774	55.908.348	45,8%	5,4%
7	Hindistan	72.907.473	50.848.243	-30,3%	4,9%
8	Özbekistan	20.453.677	38.845.198	89,9%	3,7%
9	İsviçre	5.616.500	28.956.968	415,6%	2,8%
10	Malezya	8.542.328	21.291.384	149,2%	2,0%
	Genel Toplam	806.412.825	1.043.459.221	29,4%	100,0%

Kaynak: TÜİK, 2015

2015 yılında Kahramanmaraş ili ithalatının gerçekleştirildiği ülkelerin coğrafyası da çeşitlilik göstermiştir. 2015 yılında gerçekleştirilen 1 milyar ABD Dolarlık ithalatın % 26'sı (275 milyon ABD Doları) ABD'den, % 9,3'ü (96,7 milyon ABD Doları) ise Çin'den gerçekleştirilmiştir. 2015 yılında 2010 yılına göre Kahramanmaraş ilinin toplam ithalatında % 25'in üzerinde bir artış meydana gelmiştir.

Şekil 1. Kahramanmaraş İlinin En Çok Dış Ticaret Açığı Verdiği On Ülke (ABD Doları)**Kaynak:** TÜİK, 2016

2015 yılı Kahramanmaraş ili dış ticaretinde en fazla açık verilen ülke Amerika Birleşik Devletleri olurken, Türkmenistan ve Brezilya sırasıyla Çin'i takip etmişlerdir.

Tablo 6. Kahramanmaraş İhracatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İhracatın En Çok Azaldığı On Ülke (ABD Doları)

Sıra	Ülke	2010 İhracat	2015 İhracat	Fark
1	Brezilya	37.068.694	15.820.541	-21.248.153
2	Rusya Federasyonu	22.177.300	10.022.916	-12.154.384
3	Macaristan	7.058.079	1.756.900	-5.301.179
4	Suriye	12.177.565	7.848.202	-4.329.363
5	Hollanda	7.811.186	3.584.675	-4.226.511
6	İsveç	5.127.603	1.176.044	-3.951.559
7	Polonya	21.022.547	17.371.031	-3.651.516
8	Çin	5.388.799	1.958.790	-3.430.009
9	ABD	5.109.479	1.758.138	-3.351.341
10	Azerbaycan	5.068.240	2.589.023	-2.479.217

Kaynak: TÜİK, 2015

Kahramanmaraş ilinin 2015 yılı ihracatında 2010 yılına göre niceliksel olarak en fazla azalma Brezilya, Rusya ve Macaristan ülkelerine yapılan ihracatta meydana gelmiştir. İthalat rakamları incelendiğinde ise 2015 yılında 2010 yılına göre niceliksel olarak en fazla artış gösteren ülkeler sırasıyla Çin, Almanya, ABD, İsviçre ve Özbekistan olmuştur.

Tablo 7. Kahramanmaraş İthalatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İthalatın En Çok Arttığı On Ülke (ABD Doları)

Sıra	Ülke	2010 İthalat	2015 İthalat	Fark
1	Çin	51.275.537	96.730.063	45.454.526
2	Almanya	21.672.804	59.533.661	37.860.857
3	ABD	241.923.207	274.900.188	32.976.981
4	İsviçre	5.616.500	28.956.968	23.340.468
5	Özbekistan	20.453.677	38.845.198	18.391.521
6	Yunanistan	38.350.774	55.908.348	17.557.574
7	Brezilya	56.798.804	71.599.751	14.800.947
8	Malezya	8.542.328	21.291.384	12.749.056
9	İran	848.714	13.161.436	12.312.722
10	BAE	316.981	10.050.463	9.733.482

Kaynak: TÜİK, 2015

2.2. Sektörlere Göre Dış Ticaret Rakamları

Tablo 8. Kahramanmaraş ilinin 2015 Yılında En Çok İhracatını Gerçekleştirdiği On Ürün (ABD Doları)

Ürün	2010	2015	2010 Yılına Göre Değişim Oranı	2015 Payı
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	203.072.522	261.403.919	28,7%	33,1%
Trikotaj (örme) ürünleri	162.778.026	255.159.503	56,8%	32,3%
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	28.575.305	79.669.475	178,8%	10,1%
Giyim eşyası (kürk hariç)	58.641.782	44.144.143	-24,7%	5,6%
Kağıt hamuru, kağıt ve mukavva	234.393	39.506.217	16754,7%	5,0%
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	29.491.723	16.974.538	-42,4%	2,1%
Atık ve hurdalar	13.539.684	14.059.332	3,8%	1,8%
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	3.456.749	13.848.626	300,6%	1,8%
Çimento, kireç ve alçı	288.728	9.174.509	3077,6%	1,2%
Kuyumculuk ve ilgili maddeler	5.379.928	7.781.159	44,6%	1,0%
Genel Toplam	531.687.279	790.702.375	48,7%	100,0%

Kaynak: TÜİK, 2016

2015 yılı TÜİK rakamlarına göre Kahramanmaraş ilinden gerçekleştirilen yaklaşık 790,7 milyon ABD Dolarlık ihracatın % 75'e yakın bölümünü tekstil ve alt kollarındaki sektörler sağlamaktadır. Tekstil sektörünün ardından ise en fazla ihracat kağıt ürünlerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 9. Kahramanmaraş ilinin 2015 Yılında En Çok İthalatını Gerçekleştirdiği On Ürün (ABD Doları)

Ürün	2010	2015	2010 Yılına Göre Değişim Oranı	2015 Payı
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	458.045.830	476.820.672	4,1%	45,7%
Suni ve sentetik elyaf	139.102.950	209.867.404	50,9%	20,1%
Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	26.831.498	83.151.161	209,9%	8,0%
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	37.225.203	43.028.492	15,6%	4,1%
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	46.796.500	35.946.212	-23,2%	3,4%
Kimyasal gübre ve azotlu bileşikler	18.499.307	26.943.177	45,6%	2,6%
Ana kimyasal maddeler (kimyasal gübre ve azotlu bileşikler hariç)	11.100.662	24.267.435	118,6%	2,3%
Atık ve hurdalar	2.155.787	19.622.604	810,2%	1,9%
Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler	3.446.444	16.357.696	374,6%	1,6%
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	788.375	16.205.423	1955,5%	1,6%
Genel Toplam	806.412.825	1.043.459.221	29,4%	100,0%

Kaynak: TÜİK, 2016

2015 yılı Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilen yaklaşık 1 milyar ABD Dolarlık ithalatın % 65'i büyük ölçüde tekstil sektörünün girdisi olarak kullanılan pamuk ve elyaf ürünlerinde gerçekleşmiştir. Tekstil sektörünün dışında kalan metal mutfak eşya sektörü ise 2015 yılında 43 milyon ABD Doları ile sektörlere göre ihracat sıralamasında 4. sırada yer almaktadır.

Şekil 2. Kahramanmaraş İlinin En Çok Dış Ticaret Açığı Verdiği On Ürün (ABD Doları)

2015 Yılı Dış Ticaret Açığı

Kaynak: TÜİK, 2016

Tablo 10. Kahramanmaraş İhracatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İhracatın En Çok Azaldığı On Ürün (ABD Doları)

Sıra	Ürün	2010 İhracat	2015 İhracat	Fark
1	Giyim eşyası (kürk hariç)	58.641.782	44.144.143	-14.497.639
2	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	29.491.723	16.974.538	-12.517.185
3	Halı ve kilim	4.495.310	32.089	-4.463.221
4	Başka yerde sınıflandırılmamış gıda maddeleri	2.631.527	80.144	-2.551.383
5	Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları	646.922	44.422	-602.500
6	Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	2.969.189	2.526.912	-442.277
7	Rafine edilmiş petrol ürünleri	329.165	720	-328.445
8	Metallurji makineleri	455.999	132.380	-323.619
9	Ateşe dayanıklı olmayan, kil ve seramik yapı malzemeleri	298.324	9.794	-288.530
10	Elektrik motoru, jeneratör, transformatörler	160.921	78.808	-82.113

Kaynak: TÜİK, 2015

Kahramanmaraş ili ihracatında 2010 yılına göre niceliksel olarak en yüksek düşüş giyim eşyası ürünlerinde meydana gelmiştir.

Tablo 11. Kahramanmaraş İthalatında 2010 Yılına Göre 2015 Yılında İthalatın En Çok Arttığı On Ürün (ABD Doları)

Sıra	Ürün	2010 İthalat	2015 İthalat	Fark
1	Suni ve sentetik elyaf	139.102.950	209.867.404	70.764.454
2	Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	26.831.498	83.151.161	56.319.663
3	Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	458.045.830	476.820.672	18.774.842
4	Atık ve hurdalar	2.155.787	19.622.604	17.466.817
5	Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	788.375	16.205.423	15.417.048
6	Rafine edilmiş petrol ürünleri	166.000	14.236.311	14.070.311
7	Ana kimyasal maddeler (kimyasal gübre ve azotlu bileşikler hariç)	11.100.662	24.267.435	13.166.773
8	Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler	3.446.444	16.357.696	12.911.252
9	Maden kömürü	0	10.606.263	10.606.263
10	Elektrik motoru, jeneratör, transformatörler	5.507.396	15.977.316	10.469.920

Kaynak: TÜİK, 2015

Kahramanmaraş ilinin 2010 yılına göre 2015 yılında ithalatı en fazla artan ürün, tekstil ürünleri üretiminin hammaddesini oluşturan elyafıdır. Tekstil sektöründe kullanılan hammaddeleri metal mutfak eşya sektöründeki imalat sürecinde yer alan hammaddelerin ithalatı takip etmektedir.

2.3. İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticareti

OECD tarafından gerçekleştirilen çalışmaya göre imalat sanayi içerisinde yer alan sektörler teknoloji düzeyine göre sınıflandırılmıştır. Bu kapsamda imalat sanayi sektörleri düşük, orta-düşük, orta-yüksek ve yüksek teknoloji olmak üzere dört sınıfta kategorilendirilmiştir. İmalat sanayi sektörü Kahramanmaraş ilinin ihracatında önemli bir paya sahiptir.

Tablo 12. Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürün Grupları Sınıflaması

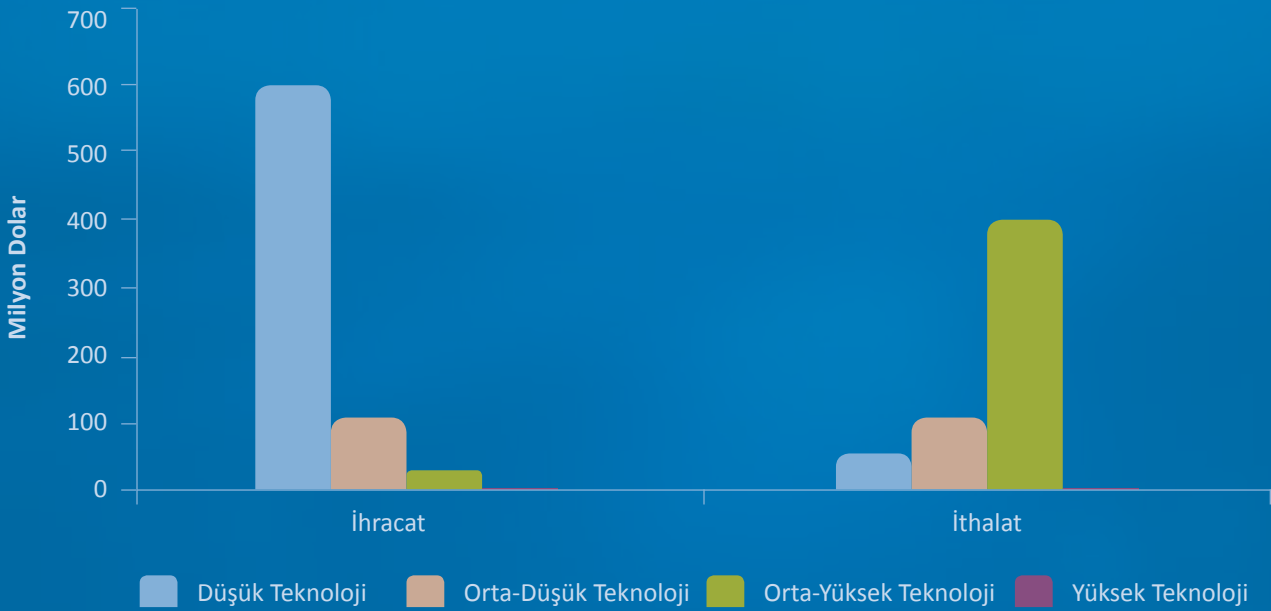
1. Yüksek Teknolojili Ürünler	Hava ve uzay taşıtları
	Tıpta ve eczacılıkta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünler
	Büro, muhasebe ve bilgi işleme makineleri
	Radio, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları
	Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat
2. Orta Yüksek Teknolojili Ürünler	Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar
	Motorlu kara taşıtı ve römorklar
	Kimyasal madde ve ürünler (tıpta ve eczacılıkta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünler hariç, 2423 hariç)
	Demiryolu ve tramvay lokomotifleri ile vagonları
	Başka yerde sınıflandırılmamış ulaşım araçları
	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat
3. Orta Düşük Teknolojili Ürünler	Deniz taşıtları
	Plastik ve kauçuk ürünleri
	Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar
	Metalik olmayan diğer mineral ürünler
	Ana metal sanayi
	Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)
4. Düşük Teknolojili Ürünler	Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler
	Yeniden Değerlendirme
	Kağıt ve kağıt ürünleri
	Basım ve yayım; plak, kaset vb.
	Gıda ürünleri ve içecek
	Tütün ürünleri
	Tekstil ürünleri
	Giyim eşyası
	Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı
	Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler

Kaynak: OECD, Bilim, Teknoloji ve Sanayi Ekonomik Analiz ve İstatistik Bölümü Müdürlüğü

OECD raporuna göre imalat sanayi dört düzeyde teknoloji yoğunluğuna göre incelendiğinde Kahramanmaraş ilindeki imalat sanayinin dış ticaret yapısında düşük teknoloji ihracatın yoğun olduğu görülmektedir. Bu kapsamda tekstil sektörünün girdisini oluşturan pamuk ve elyaf, Kahramanmaraş ili için önemli bir ihracat kalemi olup düşük teknoloji düzeyinde yer almaktadır.

Şekil 3. Kahramanmaraş İlindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticareti - 2015

2015 yılı Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilen imalat sanayi dış ticaret rakamları incelendiğinde, imalat sanayi ihracatının % 83'ünün düşük teknoloji olduğu, % 15'inin orta-düşük teknoloji olduğu görülmektedir. İleri teknoloji ürünlerin ihracatının ise toplam imalat sanayi içerisinde % 1'den bile az olduğu görülmektedir. Türkiye'de ise bu oran % 4 olup, Kahramanmaraş ilinin Türkiye ortalamasının altında kaldığı ve üretimin katma değerini artırmak amacıyla yüksek teknoloji ürünlerin üretilmesine ağırlık vermesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 13. Kahramanmaraş İlindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticareti - 2015

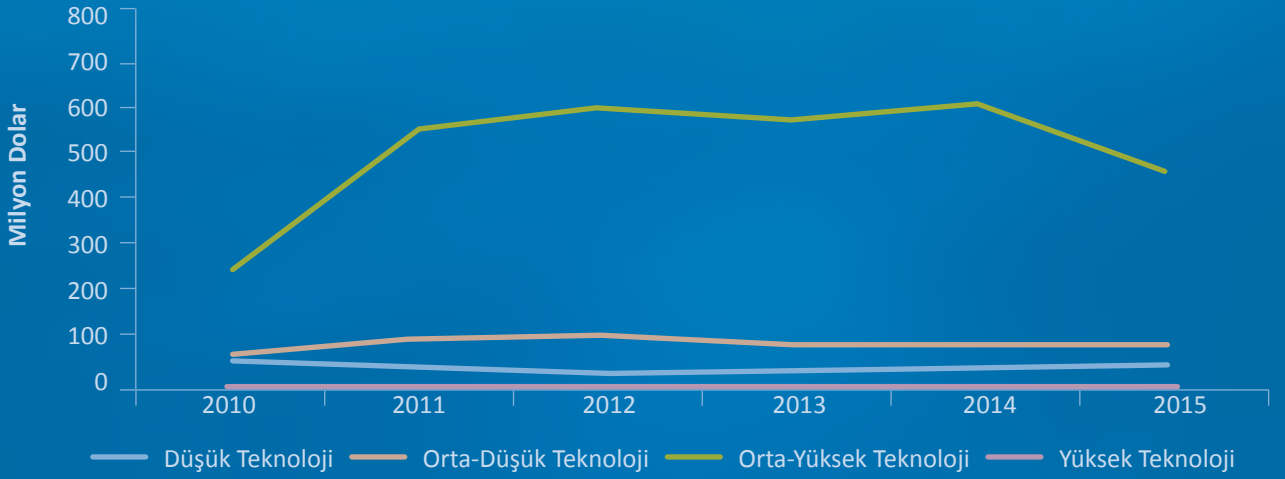
		Kahramanmaraş		Türkiye	
		İhracat	Yüzde	İhracat	Yüzde
İhracat	Düşük Teknoloji	632.128.618	83%	47.097.205.728	35%
	Orta-Düşük Teknoloji	111.581.213	15%	39.726.941.679	30%
	Orta-Yüksek Teknoloji	17.532.455	2%	42.748.495.994	32%
	Yüksek teknoloji	1.290.416	0%	4.908.864.692	4%
	Toplam	762.532.702	100%	134.481.508.093	100%

		Kahramanmaraş		Türkiye	
İthalat		İthalat	Yüzde	İthalat	Yüzde
	Düşük Teknoloji	45.294.147	8%	22.457.484.257	13%
	Orta-Düşük Teknoloji	86.891.276	16%	44.214.477.113	27%
	Orta-Yüksek Teknoloji	398.631.586	75%	73.896.304.365	44%
	Yüksek teknoloji	2.411.427	0%	26.219.306.765	16%
	Toplam	533.228.436	100%	166.787.572.500	100%

Kahramanmaraş ili genel itibariyle orta-yüksek düzey teknoloji ürünler ithal etmektedir. İlin ithalat teknolojisi incelendiğinde toplam imalat sanayi ithalatının % 75'inde orta-yüksek teknoloji ithalatı gerçekleştiği gözlemlenmektedir. İmalat sanayindeki ithalat desende düşük teknoloji ürünlerin payı ise % 8'dir.

Şekil 4. Hatay ilindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre İhracatı

2010-2015 yılları arasındaki TÜİK verilerine göre Kahramanmaraş ilinin imalat sanayisine göre dış ticaret verileri incelenerek OECD çalışmalarına göre değerlendirilme yapılmış ve teknoloji düzeyi belirlenmiştir. Bu kapsamda Kahramanmaraş ili imalat sanayi sektörünün, söz konusu dönem içerisinde düşük teknoloji ihraç ettiği ürünlerde artış meydana gelirken diğer düzeydeki teknoloji ürünlerin ihracatında önemli bir gelişme meydana gelmemiştir.

Şekil 5. Hatay İlindeki İmalat Sanayinin Teknoloji Düzeyine Göre İthalatı

Bununla birlikte Kahramanmaraş ili imalat sanayi sektörünün, söz konusu dönem içerisinde orta-yüksek teknoloji ile ithal ettiği ürünlerde 2015 yılında bir düşüş meydana gelmiştir. Diğer teknoloji düzeyine göre ürünlerin ithalat bandında ise önemli bir kırılım gözlenmemiştir.

3. İş, İşgücü ve İstihdam

3. İş, İşgücü ve İstihdam

Genel bir yaklaşım ile istihdam edilenler ve işsizlerin toplamı olarak ifade edilen işgücü, üretimin en önemli aracıdır. Gelişmiş ya da az gelişmiş tüm ekonomilerde üzerinde hassasiyetle durulan potansiyel bir sorun alanı olan istihdam, ülkeler açısından ekonomik yapı üzerinde olduğu kadar sosyal yapı üzerinde de önemli etkilere sahiptir.

Dörtüyl-Hassa Tünel Projesi ile liman ve gümrük kullanım talepleri artma potansiyeli bulunan Kahramanmaraş, Gaziantep ve Şanlıurfa illeri birlikte düşünüldüğünde İskenderun Gümrük Müdürlüğü'nün iş hacminin daha da artması beklenmektedir. Ayrıca yapım aşamasında olan Erzin Limanı projesiyle hem Hatay ilinin hem de çevre illerin uluslararası pazarlara rekabetçi şekilde ulaşmasını sağlayacak ulaşım modları artacaktır.

Tablo 14. Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı

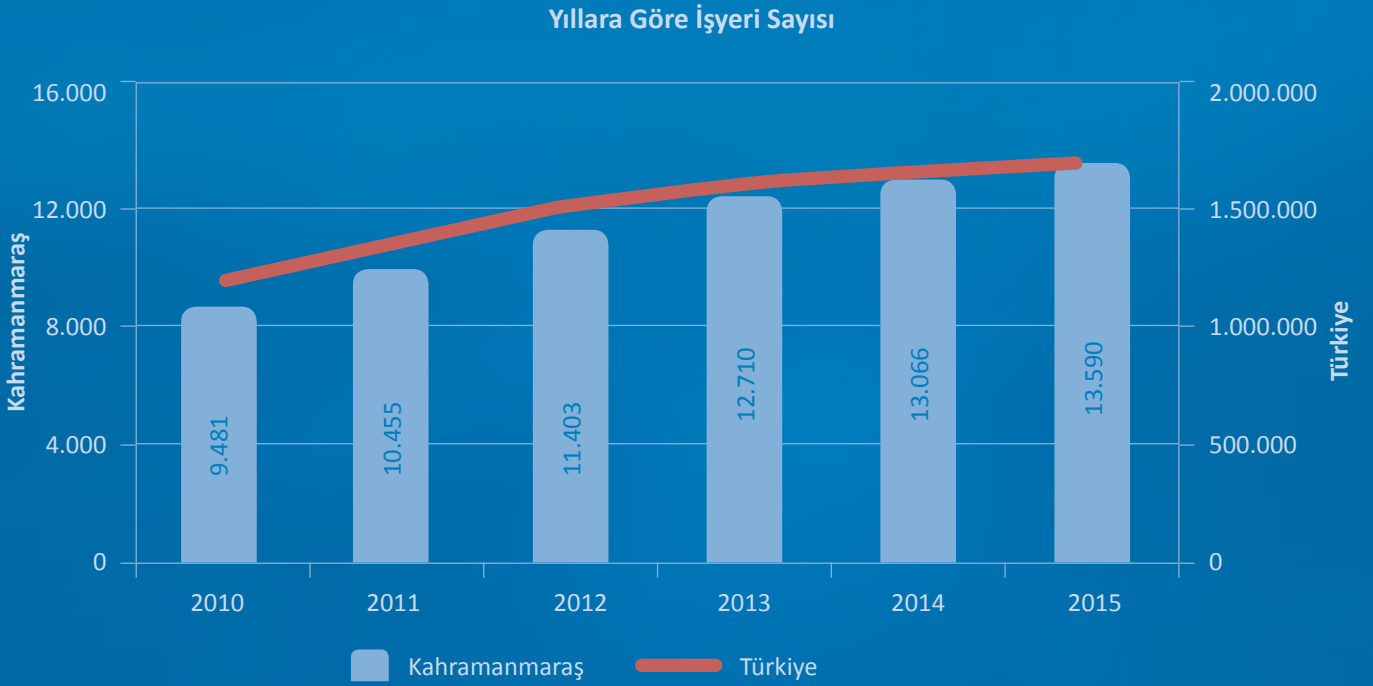
	Türkiye	Kahramanmaraş
Emekli Sandığı (4/c)	3.032.971	37.548
Bağ-Kur (4/b)	2.938.034	34.036
SSK (4/a)	14.802.222	138.863
Toplam	20.773.227	210.447

Kaynak: SGK, 2015

Kahramanmaraş ilinde Sosyal Güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan toplam 210.447 kişi bulunmaktadır. Bunların ise % 18'i emekli sandığına dâhil olup memurları ifade ederken % 16'sı BAĞ-KUR'a dahil olup işyeri sahipleri ile tarımsal faaliyetlerde bulunanları ifade etmekte ve % 66'sı de SSK sistemine dahil olup kamu veya özel sektörde çalışan işçileri ifade etmektedir. Kahramanmaraş ilinde sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam il nüfusuna oranı % 19,19 iken, emeklilerin toplam il nüfusuna oranı % 8,27 ve bakmakla yükümlü tutulanların toplam il nüfusuna oranı % 50,93'tür.

Şekil 6. Yıllar İtibariyle SGK'ya Kayıtlı İşyeri Sayısı

Kaynak: SGK, 2015

2010 yılında daimi, mevsimlik, kamu ve özel olmak üzere SGK kapsamında Kahramanmaraş ilinde toplam 9.481 işyeri bulunurken, 2015 yılında işyeri sayısı 13.590'a yükselmiştir.

3.1. Açılan/Kapanan İş Yeri İstatistikleri

TOBB istatistiklerine göre 2015 yılında Türkiye'de kurulan yabancı ortak sermayeli şirket sayısı 4.729'dur. Bu şirketlerin 1.599'u Suriye, 330'u Alman, 304'ü Irak ortaklıdır. Kurulan 4.729 yabancı ortak sermayeli şirketin 714'ü anonim, 4.015'i limited şirkettir. Bu şirketlerin 1.736'sı toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 583'ü imalat ve 574'ü inşaat sektöründe kurulmuştur. Kurulan yabancı ortak sermayeli şirketlerin toplam sermayelerinin % 86,24'ü yabancı sermayeli ortak payını oluşturmaktadır.

Tablo 15. Kurulan, Kapanan İşyeri İstatistikleri

		Kahramanmaraş	Türkiye			Türkiye	
		Şirket	Koop.	Gerçek Kişi Tic. İşl.	Şirket	Koop.	Gerçek Kişi Tic. İşl.
Kapanan	2010	31	18	271	11.400	2.042	29.920
	2011	37	16	397	13.095	1.896	41.130
	2012	44	25	228	14.168	1.895	31.915
	2013	43	13	190	15.538	1.862	19.873
	2014	33	16	341	14.002	1.820	23.229
	2015	31	20	222	12.114	1.587	19.061
Kurulan	2010	387	11	509	50.420	1.547	50.939
	2011	355	11	534	53.409	1.033	60.430
	2012	218	11	647	38.887	877	67.455
	2013	324	18	605	49.028	915	58.987
	2014	422	14	769	57.710	1.005	67.920
	2015	585	9	513	66.701	921	47.069
Tasfiye	2010	50	35	-	16.558	3.004	-
	2011	73	36	-	20.487	2.724	-
	2012	52	17	-	20.610	2.418	-
	2013	43	26	-	16.917	2.205	-
	2014	19	18	-	14.499	1.977	-
	2015	35	22	-	11.529	1.523	-

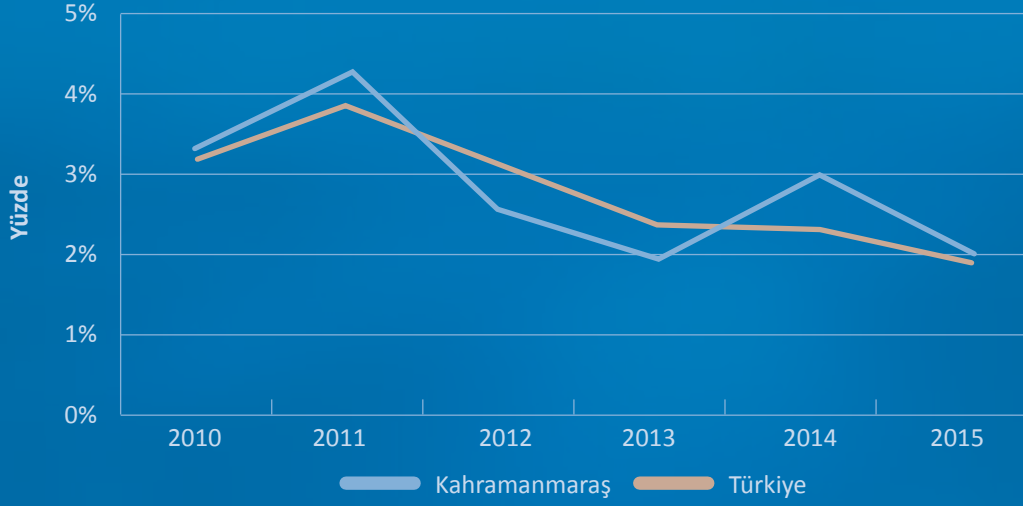
Kaynak: TOBB, 2016

Kahramanmaraş ilinde 2010-2015 döneminde her yıl ortalama olarak 37 şirket kapanıp, 45 şirket tasfiye edilirken, yine her yıl ortalama olarak 382 yeni şirket kurulumu gerçekleşmiştir. Kurulan şirketlerin Türkiye'ye oranı ise binde 3'tür.

Şekil 7. Kapanan Şirketlerin Toplam Şirket Sayısına Oranı

Kaynak: TOBB, 2016

3.2. Sektörlere Göre Girişim Sayıları

Tablo 16. İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları

Sektörler	Türkiye		Kahramanmaraş	
	2013	2014	2013	2014
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1.241.728	1.225.454	14.342	14.091
Ulaştırma ve depolama	561.113	541.350	6.753	6.642
İmalat	426.785	427.584	4.726	4.686
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	305.526	307.698	2.497	2.527
İnşaat	253.747	266.080	2.120	2.282
Diğer hizmet faaliyetleri	228.748	222.636	2.183	2.124
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	192.896	201.293	1.278	1.307
Bilgi ve iletişim	40.790	42.592	276	284
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	42.838	44.050	281	271
Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	34.458	35.293	265	257
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	48.825	54.461	236	250
Gayrimenkul faaliyetleri	51.399	54.324	203	237
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	30.389	30.066	249	232
Eğitim	28.821	30.187	204	206

Sektörler	Türkiye		Kahramanmaraş	
	2013	2014	2013	2014
Finans ve sigorta faaliyetleri	25.964	24.118	139	137
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4.578	5.955	80	102
Madencilik ve taş ocaklığı	7.324	7.740	62	69
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3.612	4.550	32	40
Toplam	3.529.541	3.525.431	35.926	35.744

Kaynak: TÜİK, 2015

2014 yılı TÜİK İş Kayıtları İstatistiklerine göre Kahramanmaraş ilinde toplam 35.744 adet iş girişiminde bulunulmuştur. Bu girişimlerin % 39'unu toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 14.091 adet iş girişi yapılmıştır. Kahramanmaraş ilinde yoğun faaliyet gösteren ulaştırma ve depolama faaliyetleri kapsamında 6.642 adet girişim gerçekleşmiştir. İlde en önemli ticari kaynaklardan birisi olan imalat sanayi sektöründe 4.686 adet girişimde bulunulmuştur.

3.3. İstihdam, İşgücü ve İşsizlik İstatistikleri

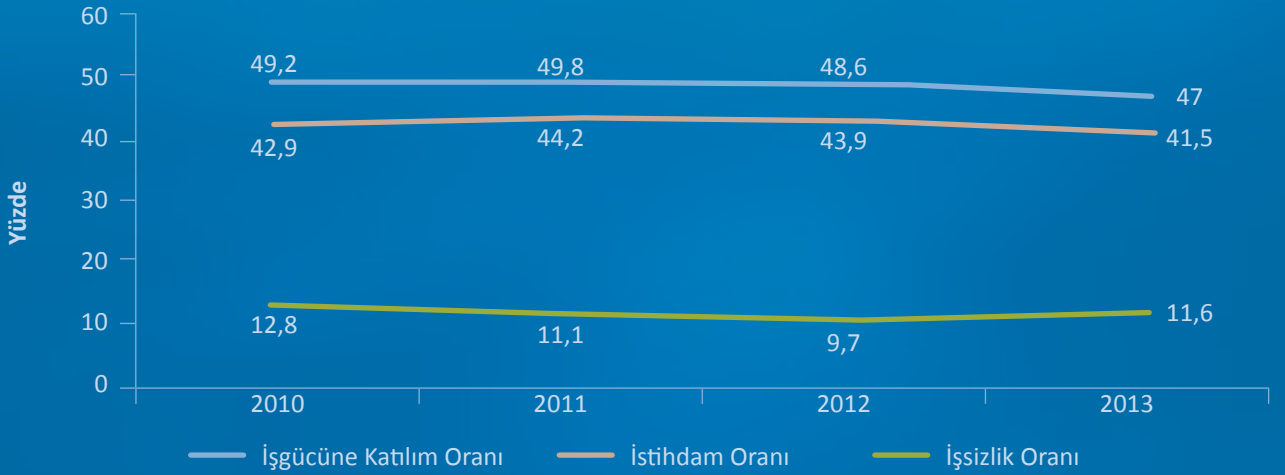
Gelişmiş ya da az gelişmiş tüm ekonomilerde üzerinde hassasiyetle durulan potansiyel bir sorun alanı olan istihdam, ülkeler açısından ekonomik yapı üzerinde olduğu kadar sosyal yapı üzerinde de önemli etkilere sahiptir.

Tablo 17. TR63 Bölgesi Yaş Gruplarına Göre İşgücüne Katılım Oranı (%)

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
2010	32,8	48,7	61,7	60,3	26,4
2011	26,4	54,2	62,2	59,9	26,9
2012	22,7	52,5	60,4	60,1	27,8
2013	24,1	53	58,5	58,3	22,4
2014	25,9	49,4	57,4	55,4	30,8

Kaynak: TÜİK, 2016

TR63 Bölgesinde yaş gruplarına göre işgücüne katılım oranlarını incelediğimizde TR63 Bölgesinde tüm yaş gruplarında işgücüne katılım oranı 2010 yılına göre artmıştır. Ancak 2015 yılı verilerine göre işgücüne katılım oranlarını incelediğimizde TR63 Bölgesi 26 Düzey 2 Bölgesi arasında 25. sırada yer almaktadır. Çevre Düzey 2 Bölgeleri ile TR63 Bölgesi verilerini karşılaştırdığımızda ise kadınların işgücüne katılım oranlarında Adana, Mersin'den oluşan TR62 Bölgesi tüm yaş gruplarında ilk sırada yer almıştır.

Şekil 8. Hatay İlinde İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı

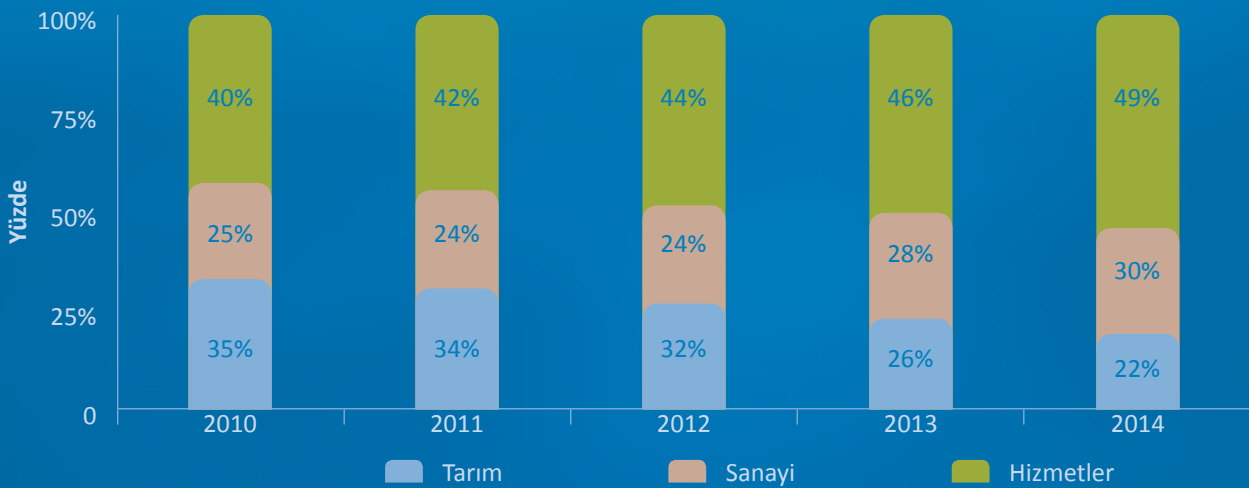
Kaynak: TÜİK, 2016

2013 yılı TÜİK verilerine göre Kahramanmaraş ilinde işgücüne katılım oranı % 47 olup 2010 yılı itibariyle katılım oranında azalma söz konusudur. % 47 işgücüne katılım oranına sahip olan Kahramanmaraş ilinin çevre illeri incelendiğinde Mersin % 50,7 ve Adana % 49,9 kadınların işgücüne katılım oranının yüksek olduğu gibi illere göre, Kahramanmaraş ili işgücüne katılım oranlarında geri sıralarda yer almıştır. Türkiye genelinde 2013 yılı işgücüne katılım oranlarında Kahramanmaraş, 61. sıradaki il konumundadır.

Benzer şekilde 2013 yılı istihdam oranlarında da Kahramanmaraş ili, en düşük 15. sıradaki il olarak yer alırken 2010-2013 döneminde işgücüne paralel olarak bir azalma eğiliminde olduğu görülmektedir. İşgücüne katılım oranındaki olumsuz tablonun bir benzeri işsizlik oranında görülmekte olup, söz konusu dönemde işsizlik oranında 2013 yılında bir artış meydana geldiği görülmektedir. 2013 yılı TÜİK verilerine göre Kahramanmaraş ili işsizlik rakamlarına göre 13. sırada yer almıştır.

Şekil 9. TR63 Bölgesi İstihdamın Ana Sektörler İtibariyle Dağılımı (%)

Kaynak: TÜİK, 2016

TR63 Bölgesi istihdamını ana sektörler'e göre dağılımını incelediğimizde 2014 yılında sanayi ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilenlerin oranı 2010 yılına göre artarken tarım sektöründe yaklaşık % 13'lük bir düşüş meydana gelmiştir.

Tablo 18. Yıllara Göre İŞKUR İstatistikleri (Kişi)

	Yıl	Kayıtlı İşgücü	Kayıtlı İşsizler	Yıl İçinde Alınan Açık İş	Yıl İçinde İşe Yerleştirme	Yıl İçinde Yapılan Başvuru
Kahramanmaraş	2010	20.617	18.459	2.414	1.855	18.484
	2011	27.365	23.385	6.880	4.431	16.149
	2012	42.665	27.457	11.312	7.919	29.039
	2013	63.106	33.935	21.328	16.013	40.721
	2014	80.185	44.802	21.552	11.683	40.977
Türkiye	2010	1.604.355	1.414.541	368.636	205.231	1.217.936
	2011	2.192.145	1.844.965	660.623	363.672	1.398.355
	2012	3.481.725	2.372.262	991.804	556.587	2.296.325
	2013	4.540.488	2.610.969	1.481.196	671.578	2.359.304
	2014	4.839.211	2.747.978	1.735.892	701.435	2.375.583

Kaynak: İŞKUR, 2016

İŞKUR verilerine göre 2014 yılı içerisinde Türkiye toplam nüfusunun % 4,1'inin yaşadığı ve işe katılmama oranlarında Türkiye'de son sıralarda yer alan TR63 Bölgesinde; İŞKUR'a kayıtlı işgücü ve işsiz sayısının Türkiye içerisindeki oranında 2012-2014 yılları arasında artış meydana gelmiştir.

Bununla birlikte işe yerleştirme sayılarını incelediğimizde 2014 yılında miktar olarak artış meydana gelse dahi Türkiye içerisinde İŞKUR'a kayıtlı işe yerleştirme sayıları içerisindeki oranında düşüş meydana gelmiştir. Söz konusu dönemde 2010-2014 yılları arasında Kahramanmaraş ilindeki mevcut İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayılarında artış meydana gelirken işverenler tarafından talep edilen iş sayısı ve işe yerleştirme sayıları bakımından da artış meydana gelmiştir.

2010-2014 yılları arasında işsiz sayısı artarken iş ve işe yerleştirme ihtiyaçlarında da artış görülmüştür

4. Finans

4. Finans

Türkiye Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na (BDDK) göre, Türk finans sektörü 2002 ve 2010 yılları arasında yıllık ortalama % 20 oranında büyümüştür.

4.1. Banka Şubeleri ve Banka Çalışanı

Türkiye'de artan nüfus karşısında bankaların şube sayılarını artırdıkları, dolayısıyla bankada çalışan sayılarının da arttığı görülmektedir. Osmaniye ilinde de banka şube sayısı artmakta olsa bile henüz yeterli seviyede görülmemektedir. Türkiye'de banka şubesi başına düşen ortalama nüfusa göre, ildeki banka şubesi başına düşen ortalama nüfusun çok fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 19. Banka Şube ve Çalışanlarının Yıllara Göre Dağılımı

	Yıl	Nüfus	Banka Çalışan Sayısı	Banka Çalışanı Başına Nüfus	Şube Sayısı	Şube Başına Nüfus
Kahramanmaraş	2010	1.044.816	721	1.449	61	17.008
	2011	1.054.210	768	1.373	63	16.584
	2012	1.063.174	794	1.339	69	15.278
	2013	1.075.706	897	1.199	81	13.125
	2014	1.089.038	925	1.177	85	12.655
	2015	1.096.610	VY	VY	85	12.812
Türkiye	2010	73.722.988	178.503	413	10.008	7.366
	2011	74.724.269	181.418	412	10.430	7.164
	2012	75.627.384	186.098	406	10.984	6.885
	2013	76.667.864	197.465	388	11.901	6.442
	2014	77.695.904	200.886	387	12.127	6.407
	2015	78.741.053	201.205	391	12.188	6.461

Kaynak: TBB ve BDDK, 2016 *VY: Veri yok

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun verilerine göre, 2015 yılı Aralık ayı itibariyle Türkiye'deki toplam 12.188 banka şubesinin 85'i (binde 7) Kahramanmaraş ilinde bulunmaktadır.

4.2. ATM, POS ve Üye İşyeri Sayıları

Türkiye Bankalar Birliği'nin verilerine göre, 2012 yılında Türkiye'deki toplam 41.695 ATM'nin binde 7'si Kahramanmaraş ilinde bulunmaktadır. Türkiye'de 2012 yılı itibariyle, bankacılık sistemine toplam 2 milyondan fazla üye iş yeri bulunmakta, bunun binde 8'i Kahramanmaraş ilinde yer almaktadır.

Tablo 20. ATM, POS ve Üye İşyeri Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

	Yıllar	ATM Sayısı	Pos Sayısı	Üye İşyeri Sayısı
Kahramanmaraş	2010	164	12.619	11.409
	2011	188	15.742	14.300
	2012	214	16.661	15.606
	2013	270	17.614	17.712
	2014	301	19.014	18.642
Türkiye	2010	26.692	2.102.585	1.698.512
	2011	30.328	2.224.032	1.898.431
	2012	33.374	2.441.597	2.044.851
	2013	38.303	2.443.514	2.232.009
	2014	41.695	2.611.571	2.402.150

Kaynak: TBB, 2016

4.3. Toplam Mevduat

Mevduat, bankalara ve benzeri kredi kurumlarına, istenildiğinde ya da belli bir vade veya ihbar süresi sonunda çekilmek üzere yatırılan paralardır. Mevduat, ticaret bankalarının en önemli kaynağıdır. Bankalar halktan topladıkları miktarları, firmalara kredi olarak vermek, şirketler kurmak, bunların sermayelerine katılmak gibi yöntemler ile söz konusu paranın ekonomide etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadırlar.

Tablo 22. Kahramanmaraş İlinin Mevduat Türlerine Göre Dağılımı (Bin TL)

Mevduat Türü	2010		2015	
	Miktar	Sıralama	Miktar	Sıralama
Tasarruf Mevduatı	1.458.859	33	3.053.553	28
Tasarruf Mevduatı (TL)	927.264	34	1.708.765	33
Tasarruf Mevduatı (Döviz Tevdiat Hesabı)	531.595	26	1.343.788	25
Diğer Mevduat	671.949	24	1.114.804	25
Diğer Mevduat (TL)	498.939	27	729.941	29
Diğer Mevduat (DTH)	173.010	19	384.863	21
Toplam Mevduat	2.130.808	27	4.167.357	25

Kaynak: BDDK, 2016

İstanbul ili, ticaret sektörü merkezi, Ankara ili ise, hizmet sektörü merkezi olarak Türkiye’de öne çıktığından dolayı, bu iki ilin 2015 yılı illere göre, toplam mevduatın ülke içi dağılımında yüksek oranlar elde ettikleri görülmektedir. Üretimin yoğun olduğu Kocaeli, Bursa, İzmir ve Adana gibi illerin toplam mevduatlarının da diğer illere göre yüksek olduğu görülmektedir. Kahramanmaraş ilindeki durum değerlendirildiğinde, yaklaşık 4,1 milyar TL’lik mevduat tutarıyla, Türkiye’de 25. sırada yer aldığı görülmektedir.

4.4. Türlerine Göre Kullanılan Kredi

2010 yılında Türkiye’de kullanılan kredilerin (545 milyar TL) % 0,57’si Kahramanmaraş ilinde kullanılırken, 2015 yılında, kullanılan toplam 1,5 trilyon TL krediden % 0,77’si Kahramanmaraş ilinde kullanılmıştır. Söz konusu dönem içerisinde hem Türkiye’de hem de Kahramanmaraş’ta toplam kredi kullanımı artarken Kahramanmaraş ilinin toplam kredi kullanımı içerisindeki payı azalmıştır.

Tablo 23. Kredi Türlerine Göre Dağılım (Bin TL)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kahramanmaraş	Toplam Nakdi Kred.	3.099.582	4.342.903	5.401.248	7.444.391	9.241.759	11.863.725
	Nakdi Krediler	2.995.457	4.249.854	5.292.472	7.308.136	9.066.550	11.599.878
	Takipteki Alacaklar	104.125	93.049	108.776	136.255	175.209	263.847
	Gayrinakdi Krediler	893.245	1.536.657	1.580.833	1.858.978	2.160.778	2.445.240
Türkiye	Toplam Nakdi Kred.	545.844.208	701.865.873	818.164.354	1.077.031.775	1.277.073.967	1.531.660.385
	Nakdi Krediler	525.851.185	682.893.179	794.756.442	1.047.410.232	1.240.706.005	1.484.178.807
	Takipteki Alacaklar	19.993.023	18.972.694	23.407.912	29.621.543	36.367.962	47.481.578
	Gayrinakdi Krediler	163.569.513	218.517.967	241.015.964	333.979.445	383.673.957	458.492.371

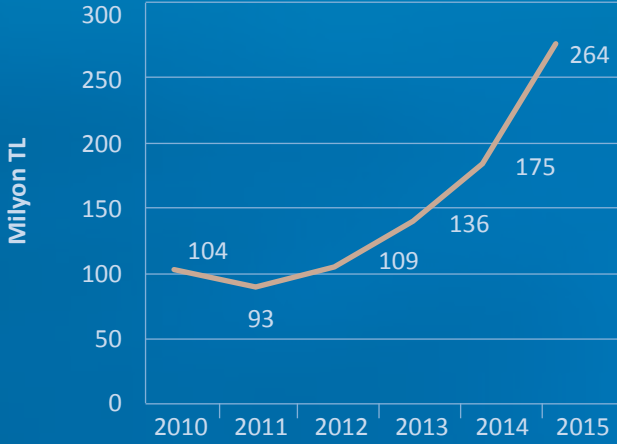
Kaynak: BDDK, 2016 *Yurtdışı krediler dahil.

Kahramanmaraş ili BDDK verilerine göre 2010 yılında Türkiye’deki toplam nakdi krediler bakımından 24. sırada yer alırken 2015 yılında 20. sıraya yükselmiştir.

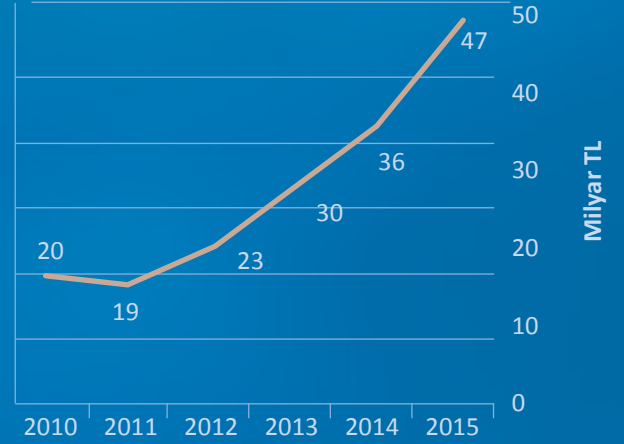

Şekil 10. Kahramanmaraş İli Takipteki Alacaklar

Şekil 11. Türkiye Takipteki Alacaklar

Kaynak: BDDK, 2016

2015 yılı BDDK verilerine göre Kahramanmaraş ilinde 2010 yılında yaklaşık 104 milyon TL'lik takipte kredi bulunurken 2015 yılında bu rakam 264 milyon TL'ye yükselmiştir. 2010 yılına göre, takipteki banka kredileri, 2015 yılında % 260 artış göstermiştir. Türkiye'de 2010 yılında yaklaşık 20 milyar TL'lik takipte kredi bulunurken 2015 yılında bu rakam 47 milyar TL'ye yükselmiştir. 2010 yılına göre, takipteki banka kredileri, 2015 yılında % 135 artış göstermiştir.

Tablo 24. Kahramanmaraş İlinde Sektörel Kredilere Göre Dağılım (Bin TL)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tekstil ve Tekstil Ürünleri	781.383	1.059.292	1.307.230	1.915.949	2.524.017	2.988.968
Gayrinakdi Tekstil ve Tekstil Ürünleri	439.065	568.857	613.883	781.136	947.413	1.082.348
Enerji	234.867	631.084	783.902	957.639	868.186	1.398.058
Gayrinakdi Enerji	15.905	380.089	364.902	422.917	454.437	471.770
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	104.072	171.188	251.192	373.336	646.731	1.017.369
Gayrinakdi Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	71.245	74.694	148.857	210.121	219.638	334.407
Ziraat ve Balıkçılık	164.305	197.231	210.262	256.648	399.175	560.775
Gayrinakdi Ziraat ve Balıkçılık	25.278	27.492	42.716	57.899	59.681	26.279
İnşaat	71.429	86.841	120.059	193.096	266.129	349.330
Gayrinakdi İnşaat	62.143	67.048	85.419	107.602	118.361	120.333
Metal ve İşlenmiş Maden	37.566	57.223	78.921	97.956	126.632	191.517
Gayrinakdi Metal ve İşlenmiş Maden	5.504	27.349	23.561	16.093	24.927	65.691
Gıda Meşrubat ve Tütün	40.763	51.971	104.117	119.725	156.501	175.374
Gayrinakdi Gıda Meşrubat ve Tütün	14.640	15.249	31.579	18.758	22.678	24.374

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Turizm	5.221	6.541	8.680	12.977	22.261	37.280
Gayrinakdi Turizm	825	915	967	2.438	2.596	4.298
Finansal Kuruluşlar	951	1.758	1.542	1.585	2.310	3.684
Gayrinakdi Finansal Kuruluşlar	882	725	899	7.090	16.321	2.432

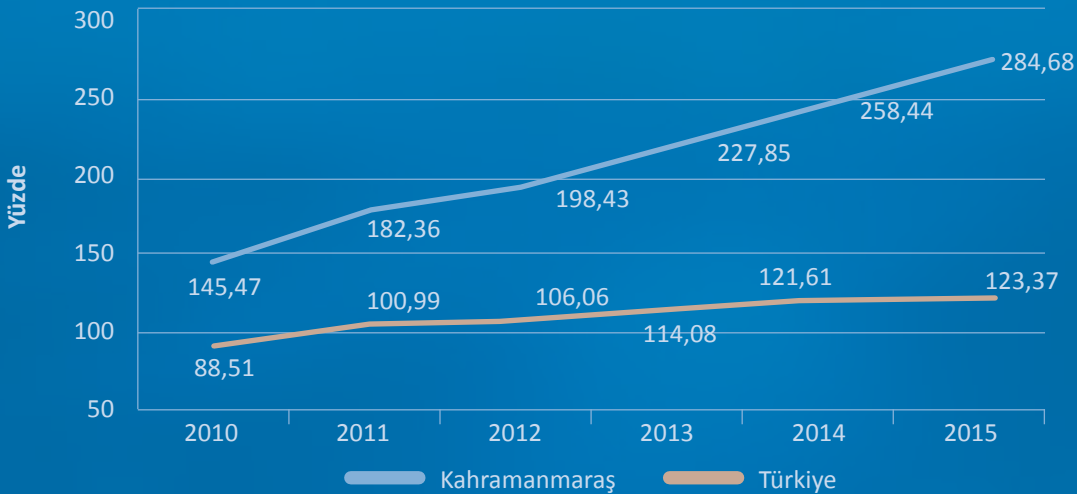
Kaynak: BDDK, 2016

Yıllar itibariyle Kahramanmaraş ilinde verilen kredilerin sektörlere göre dağılımına göre tekstil sektörü en çok kredi kullanılan sektör olup, 2010 yılında kullanılan 1,2 milyar TL'lik kredi tutarı, 2015 yılında 4 milyar TL'ye yükselmiştir. Kahramanmaraş ilinde kullanılan kredilerin yaklaşık % 46'sı söz konusu sektördedir. Enerji sektörü, tekstil sektöründen sonra ekonomik anlamda Kahramanmaraş ilinde öne çıkan sektörler arasında yer almakta olup söz konusu sektörlerde kullanılan toplam kredi, tekstil sektörünü takip etmektedir.

4.5. Kredi / Mevduat Oranı

Kahramanmaraş ilinde toplanan mevduatın yatırıma dönüştürülebilmesi, Kahramanmaraş ilinin ekonomik gelişimi açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda, girişimciliğin gelişmesi için yatırımların artarak devam etmesi gerekmektedir. Bankacılık faaliyetlerinin Kahramanmaraş ili açısından dikkat çeken durumu, kredi/mevduat oranının Türkiye ortalamasından yüksek olmasıdır.

Şekil 12. Yıllara Göre Kredi/Mevduat Oranı

Kaynak: BDDK, 2016

BDDK verilerine göre yıllar itibariyle kredi/mevduat oranları incelendiğinde, Kahramanmaraş ilinin Türkiye ortalamasının üzerinde bir kredi/mevduat oranına sahip olduğu görülmektedir. Kahramanmaraş ilinde yüksek seyreden bu oran, yatırıma konu kredilerin ilde kullanıldığını göstermektedir. Bununla beraber, 2010 yılı itibariyle kredi/mevduat oranlarının arttığı ve bu kapsamda bankacılık sektörünün finansal aracılık rolü oynadığı anlaşılmaktadır. 2015 yılında Kahramanmaraş ili kredi/mevduat oranı bakımından Türkiye’de 3. sırada yer alırken, Gaziantep ili birinci sırada olup Gaziantep ilinin ardından Şanlıurfa ili gelmektedir.

4.6. Protestolu Senet ve Bankalara İbraz Edilen Çek İstatistikleri

Protestolu senet bilgileri, 1211 sayılı T.C. Merkez Bankası Kanunu’nun 44 üncü maddesi çerçevesinde bankalar ve özel finans kurumları ile T.C. Merkez Bankası arasında bilgi değişimine tabi tutulmaktadır. Bilgi değişimi, önce protestoya ilişkin bildirimin yapılması, bilahare protestonun kaldırılmasını müteakip, kaldırma bildiriminin tüm bankalara duyurulması şeklinde yürütülmektedir. Kaldırma işleminin yapılabilmesi için ilgili banka şubesine müracaat edilmesi gerekmektedir. Kaldırma işlemi, protestonun kaldırılmasını ifade etmekte olup, protesto kaydının kütükten silinmesi anlamına gelmemektedir.¹

Tablo 25. Protestolu Senet Bilgileri

	Adet			Tutar		
	Kahramanmaraş	Türkiye	Kahramanmaraş Sıralama	Kahramanmaraş (Bin TL)	Türkiye (Bin TL)	Kahramanmaraş Sıralama
2010	6.251	1.216.173	29	31.239	5.768.823	29
2011	3.832	918.978	27	26.478	4.902.275	30
2012	5.138	1.074.730	26	36.835	6.949.205	29
2013	5.485	1.091.906	28	48.718	7.494.227	28
2014	5.907	1.004.006	26	50.410	8.221.021	29
2015	6.659	999.720	23	118.745	10.080.680	15

Kaynak: TCMB, TBB, 2016

2013 yılı itibariyle protestolu senetlerle ilgili istatistikler, T.C. Merkez Bankası nezdinden Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi tarafından yayınlanmaktadır. 2010-2015 döneminde Kahramanmaraş ve Türkiye verileri karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde, söz konusu dönemde adet olarak en fazla senedin protesto edildiği ilk 5 il İstanbul, Ankara, İzmir, Konya ve Bursa şeklinde sıralanmış; Kahramanmaraş ilinde ise 2015 yılında protesto edilen senet adedi bakımından Türkiye’de 23. sırada yer almıştır. Kahramanmaraş ilinde tutar bakımından protesto edilen senet incelendiğinde 2010 yılına 2015 yılına göre % 300’ün üzerinde bir artış söz konusudur.

¹ TCMB, Protestolu senet bilgileri

Tablo 26. TBB Risk Merkezi Tarafından Bankalara İbraz Edilen ve Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek Adedi ve Tutarı

Yıllar	Bankalara İbraz Edilen Toplam Çek		Karşılıksız İşlemi Yapılan Çek	
	Adet	Tutar (Milyon TL)	Adet	Tutar (Milyon TL)
2010	21.140.133	267.604	860.038	13.297
2011	20.487.847	346.474	580.984	11.513
2012	21.056.009	403.409	943.198	20.910
2013	21.544.254	481.603	747.873	18.072
2014	23.241.902	601.048	673.585	19.920
2015	22.801.689	672.745	775.331	27.292

Kaynak: TBB, 2016

Türkiye’de 2015 yılında bankalara ibraz edilen çek tutarı 2010 yılına göre 1,5 kat artarak artarak **672 milyar TL** olmuştur. 2015 yılında karşılıksız işlemi yapılan çek adedinin en fazla olduğu 5 il, sırasıyla **İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir** ve **Antalya** olmuştur. Tutar olarak en fazla karşılıksız işlemi yapılan çeklerin bulunduğu iller arasında ilk sırada **İstanbul** yer alırken, bu ili **Ankara, Bursa, Antalya** ve **İzmir** illeri izlemiştir.

5. Ulaşım

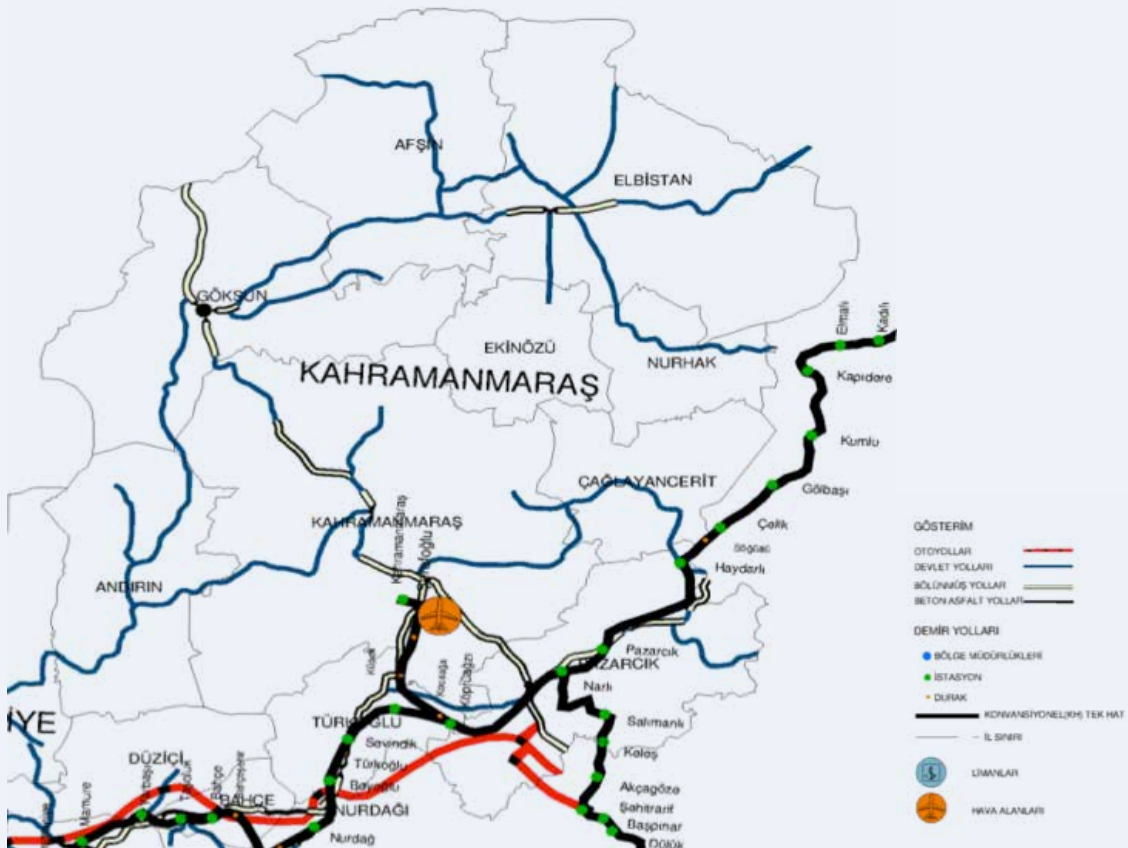

5. Ulaşım

Türkiye’de yolcu ve yük taşımacılığı büyük ölçüde karayolu üzerinden gerçekleştirilmektedir. Denizyolu taşımacılığının karayolu ve demiryolu taşımacılığına oranla daha ucuz olmasına rağmen, üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye’de, denizyolu taşımacılığının oranı oldukça düşüktür.

Şekil 13. Kahramanmaraş İli Ulaşım Ağı Haritası

Türkiye’nin doğu-batı bölgeleri arasında geçiş noktası konumundaki Kahramanmaraş ili kara ve demiryolu ulaşımında önemli kavşak noktası durumunda olup aynı zamanda intermodal² operasyonlar için ideal konumdadır.

² Intermodal ulaşım sistemi, birden fazla ulaşım türünün bir arada kullanıldığı sistemdir.

Tablo 27. Karayolu ve Demiryolu Uzunlukları

	Birim	Türkiye		Kahramanmaraş	
		2010	2014	2010	2014
İl ve devlet yolu	Km	62.785	63.754	931	926
Köy yolu	Km	302.398	170.762	5.063	-
Otoyol	Km	2.080	2.155	35	35
Demiryolu	Km	9.594	10087	148	148

Kaynak: TÜİK, 2015

2014 yılı TÜİK verilerine göre Kahramanmaraş ilinde toplam 6.000 km'den fazla karayolu ağı bulunmaktadır. 2015 yılı itibariyle TR63 Bölgesinde 270 km demiryolu hattı bulunmaktadır. TR63 Bölgesindeki demiryollarının 54 km'si (% 20) Hatay, 68 km'si (% 25) Osmaniye ve 148 km'si (% 55) Kahramanmaraş ilinde bulunmaktadır.

Tablo 28. Motorlu Kara Taşıtları Sayıları

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kahramanmaraş	Kamyon	6.298	6.302	6.442	6.377	6.665	6.890
	Kamyonet	20.093	23.127	26.021	28.801	31.188	34.174
	Minibüs	5.787	5.903	6.270	6.636	6.906	7.026
	Motosiklet	22.282	21.565	21.791	21.082	20.495	20.446
	Otobüs	1.620	1.662	1.822	1.763	1.742	2.001
	Otomobil	71.752	79.288	86.564	94.112	100.982	108.486
	Özel Amaçlı	441	421	390	424	479	560
	Traktör	14.314	15.111	15.866	16.827	17.701	18.849
	Toplam	142.587	153.379	165.166	176.022	186.158	198.432
Türkiye	Kamyon	726.359	728.458	751.650	755.950	773.728	804.319
	Kamyonet	2.399.038	2.611.104	2.794.606	2.933.050	3.062.479	3.255.299
	Minibüs	386.973	389.435	396.119	421.848	427.264	449.213
	Motosiklet	2.389.488	2.527.190	2.657.722	2.722.826	2.828.466	2.938.364
	Otobüs	208.510	219.906	235.949	219.885	211.200	217.056
	Otomobil	7.544.871	8.113.111	8.648.875	9.283.923	9.857.915	10.589.337
	Özel Amaçlı	35.492	34.116	33.071	36.148	40.731	45.732
	Traktör	1.404.872	1.466.208	1.515.421	1.565.817	1.626.938	1.695.152
	Toplam	15.095.603	16.089.528	17.033.413	17.939.447	18.828.721	19.994.472

Kaynak: TÜİK, 2015

2015 yılı TÜİK verilerine göre Kahramanmaraş ilinde bin kişi başına 171 araç düşmektedir. Kahramanmaraş'ta 41.064 adet ağır tonajlı araç bulunmaktadır.

27

002 00

advertising

ities market.

HUY

Distribution marketing participation in the

Distribution of the securities market key players

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

RDW

RTG

WEF

6. Turizm İstatistikleri

6. Turizm İstatistikleri

Dünya turizmi geçtiğimiz yüzyılın son çeyreğinden itibaren hızlı bir dönüşüme ve gelişime sahne olmuştur. Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan Çin, Hindistan, Rusya, Brezilya, Kore ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler, bir yandan turizm faaliyetlerinden aldıkları payı artırırken, diğer yandan refah seviyelerinin artması sebebiyle turizm talebinin artışına katkı sağlamaktadırlar. Ülkemizde, İstanbul, Antalya, İzmir gibi önemli sayıda yabancı turist çeken merkezlerin yanı sıra, önemli ölçüde iç turizm faaliyeti de bulunmaktadır.

Kahramanmaraş ili turizm sektöründe henüz gelişme evresinde olmakla birlikte, ileride önemli bir turizm destinasyonu olabilmesi adına önemli güçlü yönleri bulunmaktadır. Ayrıca sahip olduğu uzun tarihi, zengin kültürel ve doğal varlıkları, gelişen sanayisi ve ulaştırma ağları itibarıyla merkezi konumuna rağmen yerel, ulusal ve uluslararası turizm hareketliliğinden oldukça düşük bir pay almaktadır.³ Bu doğrultuda hazırlanan Kahramanmaraş İli Turizm Stratejisi ve Eylem Planında, 5 eksen 17 hedef ve bu hedeflere ulaşmak için 74 tedbir bulunmaktadır. Bu tedbirlerin uygulanması ile birlikte 2023 yılı itibarıyla;

- 3.884 yatak kapasitesine
- 330 bin yerli ve yabancı ziyaretçi sayısına
- Yaklaşık 21,6 milyon ABD Doları turizm gelirin
- Sektördeki istihdama ilave katkısına

ulaşması beklenmektedir.

6.1. Yerli/Yabancı Turist Sayısı

2014 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'de belediye belgeli ve turizm işletme belgeli tesislere gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin konaklama verileri incelendiğinde, Antalya ili en çok ziyaretçi ağırlayan il olmuştur. Kahramanmaraş ili ise 2014 yılında yaklaşık 575 bin ziyaretçi ağırlamış ve Kahramanmaraş İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planındaki ziyaretçi sayısı hedeflerini aşmıştır.

³ Kahramanmaraş İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı

Tablo 29. Kahramanmaraş İlinde Yıllara Göre Konaklama Sayıları

	İl	Yıl	Yabancı	Yerli	Toplam
Turizm İşletme Belgeli Tesis	Kahramanmaraş	2010	5.441	70.178	75.619
		2011	8.306	87.715	96.021
		2012	7.669	87.606	95.275
		2013	34.118	101.697	135.815
		2014	11.516	136.558	148.074
	Türkiye	2010	17.415.364	12.338.602	29.753.966
		2011	19.264.058	14.350.129	33.614.187
		2012	20.481.308	15.701.931	36.183.239
		2013	21.181.668	17.100.765	38.282.433
		2014	23.609.016	17.292.422	40.901.438
Belediye Belgeli Tesis	Kahramanmaraş	2010	2.473	472.702	475.175
		2011	4.587	473.180	477.767
		2012	2.443	416.985	419.428
		2013	1.930	392.742	394.672
		2014	3.338	423.339	426.677
	Türkiye	2010	7.834.701	15.665.190	23.499.891
		2011	6.846.474	15.565.115	22.411.589
		2012	6.388.684	16.249.597	22.638.281
		2013	5.630.534	15.588.528	21.219.062
		2014	6.736.387	18.415.741	25.152.128

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2015

Türkiye’de 2010 yılında işletme ve belediye belgeli tesislere gelen ziyaretçi sayısı toplam yaklaşık 53 milyon iken 2014 yılında bu rakam 66 milyona yükselmiştir. Aynı dönemde Kahramanmaraş ilinde yaklaşık 550 binden, 575 bine yükselmiştir.

Tablo 30. Kahramanmaraş İlinde İlçelere Göre Konaklama Sayıları-2014

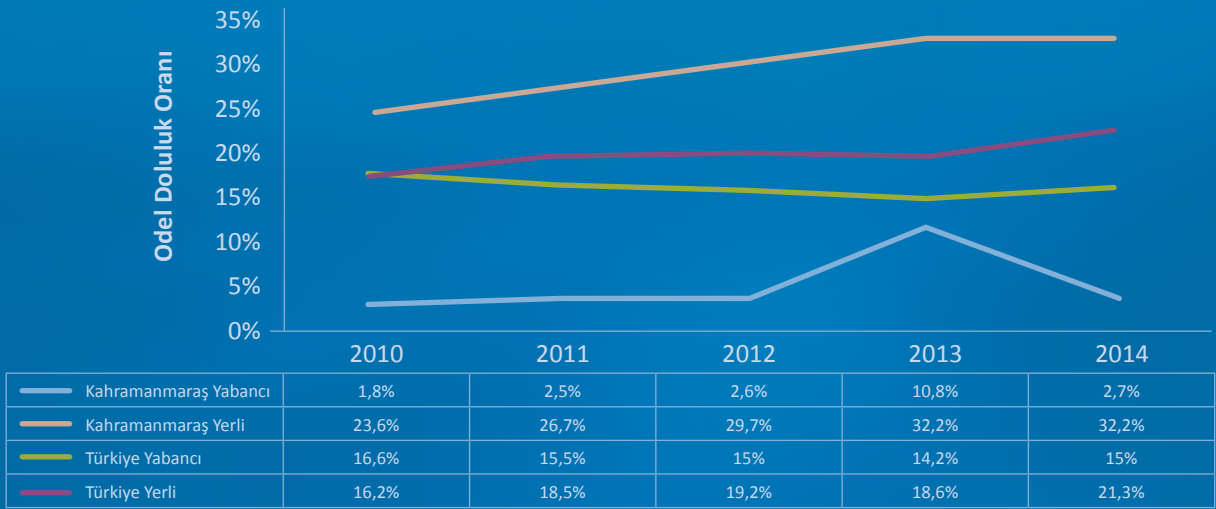
İlçe	Yabancı	Yerli	Toplam
Onikişubat	3.502	320.712	324.214
Elbistan	2.168	90.800	92.968
Dulkadiroğlu	6.706	71.982	78.688
Ekinözü	1.912	61.552	63.464

6.3. Otel Doluluk Oranları

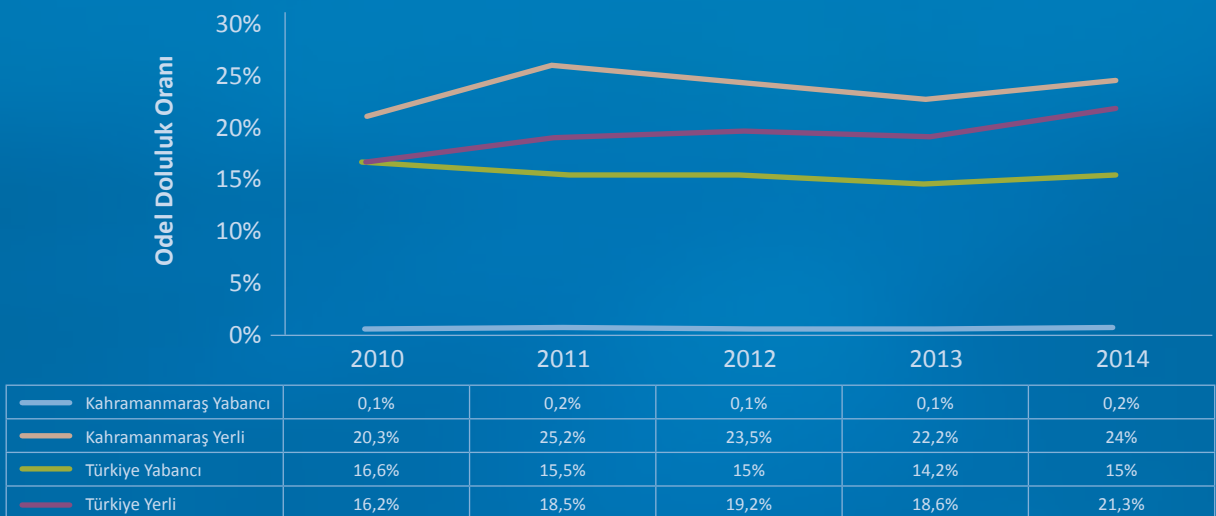
Kahramanmaraş ilinde yer alan tesislerin doluluk oranları Türkiye ortalamalarının altında seyretmektedir. Buna göre Kahramanmaraş ilinde 2010 yılında turizm işletme belgeli tesislerin doluluk oranı % 25,8 olarak gerçekleşirken, 2014 yılında bu oran % 35'e yükselmiştir. Belediye belgeli tesislerin doluluk oranı ise 2010 yılında % 20,4 olarak gerçekleşirken, 2014 yılında % 24'e yükselmiştir.

Şekil 15. Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Otel Doluluk Oranları

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2015

Şekil 16. Belediye Belgeli Tesislerde Otel Doluluk Oranları

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2015

7. Kahramanmaraş Sanayi Bölgeleri

7. Kahramanmaraş Sanayi Bölgeleri

7.1. Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgesi

15.07.1976 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile ilimiz Merkez ilçeye bağlı Kavlaklı Mahallesi'nde Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına karar verilmiştir. İl merkezine yaklaşık 10 km uzaklıkta bulunmaktadır. Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgesi ilimiz Onikişubat İlçesi Kavlaklı Mahallesi'ndeki 320 hektarlık alan üzerine kurulmuştur. 1995 yılında Bölgede alt yapı çalışmalarına başlanılmış ve bu çalışmalar 2001 yılında tamamlanarak, 2003 yılından itibaren fabrikalar bölgede üretime başlamıştır.

Bölgenin parsel sayısı **71** olup **57** sanayi parseli mevcuttur. **51 parselde** üretim yapılmaktadır. 6 parselde sanayi tesisi yapımı devam etmektedir. Üretim yapan işletmelerde **7.766** kişi istihdam edilmekte olup, inşaatı devam eden firmaların inşaatlarında 150 kişi çalışmaktadır.

Şekil 17. Kahramanmaraş OSB Haritası

Kaynak: Kahramanmaraş OSB

2015 yılı Kahramanmaraş İl Brifing Raporuna göre OSB'ye doğalgaz hattı çekilmiştir. Arıtma tesisi projesi Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında onay aşamasında olup 2016 yılı içinde ihalesi Bakanlıkça yapılacaktır.

Tablo 31. Kahramanmaraş OSB'de Bulunan Firmaların Sektörel Dağılımı

Sektör Adı	Fabrika Sayısı
Tekstil Ürünlerinin İmalatı (İplik)	22
Metal Sanayi	15
Diğer İmalatlar	8
İnşaat	3
Gıda Ürünleri İmalatı	3
Ambalaj Ürünleri İmalatı	2
Makine ve Teçhizat İmalatı	1
Toplam	54

Kaynak: Kahramanmaraş OSB

Bölgede faaliyet gösteren firmalarda tekstil, teknik tekstil, madeni mutfak eşyaları, bakalit kulp, alüminyum levha, mobilya, bina yalıtım malzemesi, endüstriyel klima, endüstriyel yumuşatıcı, oluklu mukavva, bulgur, mısır cipsi, biber, polistiren ambalaj ve yalıtım malzemesi ve WPC odun plastik kompozit panel malzeme üretilmektedir.

Kahramanmaraş OSB'de tamamlanan yatırımların tutarı 607.292.080 \$ olup, inşaatı devam eden ve proje aşamasındaki firmaların yatırım tutarı ise 300.000.000 \$'dır. Bölgede üretimde ve yapım aşamasındaki tesislerde, 2015 yılında 548.877.428,46 kw elektrik tüketimi ve 1.682.560 m³ su tüketimi olmuştur.

7.2. Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgesi ve Türkoğlu Organize Sanayi Bölgesi parsellerinin dolması nedeniyle, ikinci bir organize sanayi bölgesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, Yeniyurt-Çınarlı Köyleri arasında yaklaşık 497 hektar alan Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yeri olarak yer seçim komisyonunca belirlenmiştir. Kuruluş protokolu Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 15/05/2015 tarihli yazısı ile onaylanarak ve 307 sicil numarası ile sicil kayıt defterine işlendiği bildirilmiştir. Alan üzerinde kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.

7.3. Elbistan Organize Sanayi Bölgesi

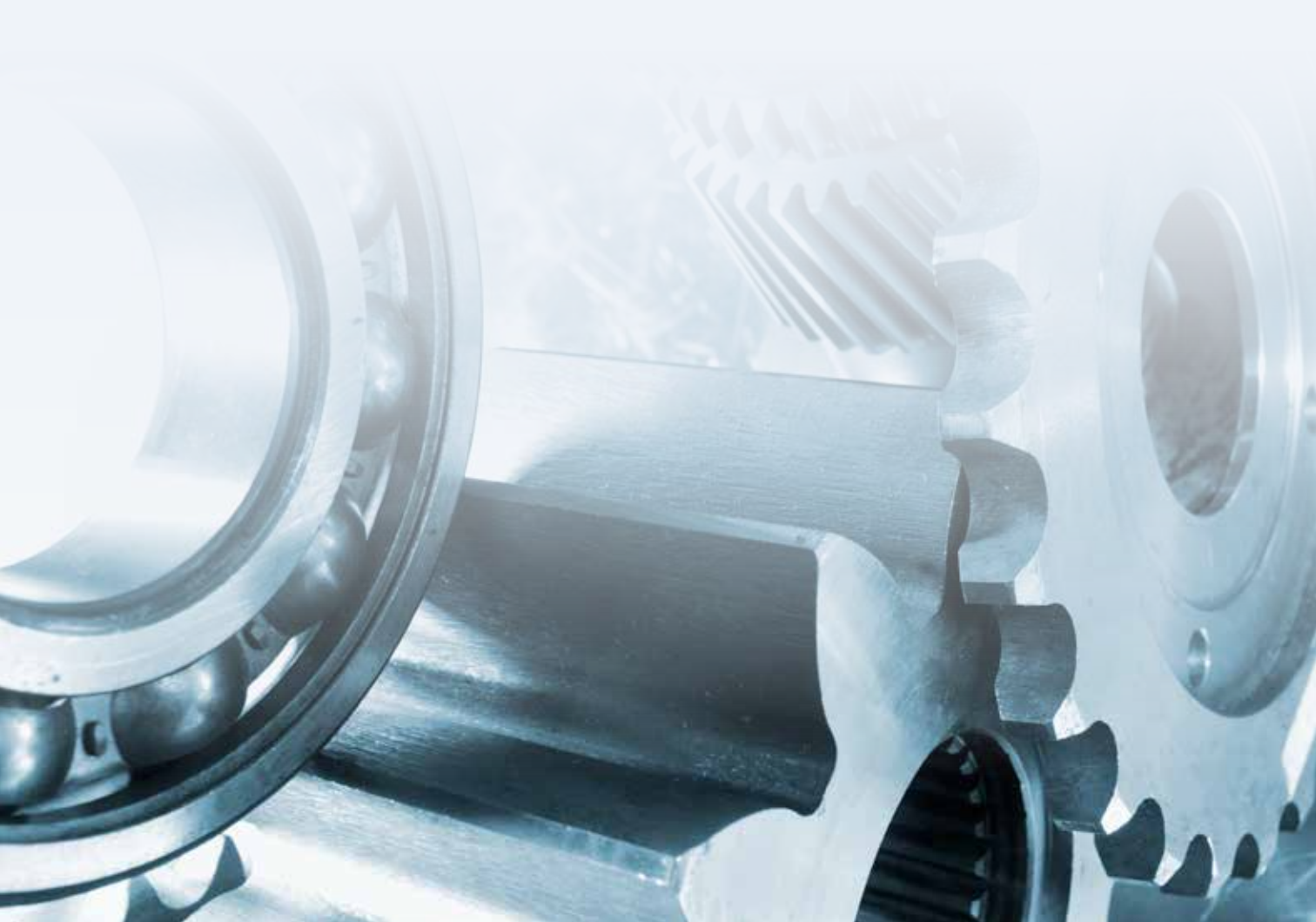
Kahramanmaraş ili Elbistan ilçesi Çiçek Köyü Konur Mevkiindeki yaklaşık 112 hektar alanı kapsamaktadır. Elbistan OSB, 2010 yılı yatırım programına alınmış olup, 112 Hektar alan üzerine 84 sanayi parseli planlanmaktadır.

1. Etap yapım çalışmaları yaklaşık 62 hektar alan üzerinde devam etmekte olup, 35 sanayi parseli yer almaktadır. 1. Etap kamulaştırma çalışmaları tamamlanmış ve parselasyon yapım çalışmaları Bakanlık tarafından onaylanmıştır. Altyapı çalışmaları 2015 yılı sonu itibarı ile bitirilmiş olup, geçici kabulü yapılmamıştır. Yatırımcılardan ön başvurular alınmaya devam edilmektedir.

7.4. Türkoğlu Organize Sanayi Bölgesi

Kahramanmaraş ili Türkoğlu ilçesi Ceceli Köyü sınırları içerisinde bulunan Türkoğlu Belediyesi mücavir alanı sınırları içinde kalan Kahramanmaraş – Adana yolu üzerindedir. Altyapı yapımı 2012 yılı programına alınmış ve ihale edilen altyapı çalışmaları yüklenici firmaya teslim edilmiştir. Altyapı inşaatının % 75 i tamamlanmış, elektrik şebekesi inşaatının ise yapımı tamamlanmıştır.

Bölgenin 83 hektarı sanayi alanı olarak ayrılmış ve 36 parselle bölünmüştür. Bunlardan 7 parsel teknik altyapı, yeşil alan, arıtma ve idari sosyal tesis olarak planlanmış, 29 parsel ise yatırım alanı olarak tahsis edilecektir. Yatırımcılardan ön tahsisler alınmaya başlanmıştır.

8. Yatırım Destek ve Teşvik Uygulamaları

8. Yatırım Destek ve Teşvik Uygulamaları

Türkiye’de devletin özellikle ekonomik büyüme ve istikrar, istihdamın artırılması, bölgesel gelişmişlik düzeyinin dengelenmesi, yatırım yoluyla sanayileşme politikalarının yönlendirilmesi, ekonominin dış rekabete açılması gibi politikaların üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Devlet yardımlarıyla ilgili birçok yasal düzenleme gerçekleştirilmiş, kalkınma planları uygulanmaya başlanmıştır.

Tablo 31. Teşvik Sistemi Destek Unsurları

Destek Unsurları	Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	✓	✓	✓	✓
Gümrük vergisi Muafiyeti	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi	✗	✓	✓	✓
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	✗	✓	✓	✓
Gelir Vergisi Stopajı Desteği*	✓	✓	✓	✓
Sigorta Primi Desteği*	✗	✓	✓	✓
Faiz Desteği**	✗	✓	✗	✓
Yatırım Yeri Tahsis	✗	✓	✓	✓
KDV İadesi***	✗	✗	✗	✓

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2015⁴

Belirli asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar, bölge ayrımı yapılmaksızın genel teşvik uygulamaları kapsamında desteklenmektedir.

15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Yeni Teşvik Sistemi, “Genel Teşvik Uygulamaları”, “Bölgesel Teşvik Uygulamaları”, “Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki” ve “Stratejik Yatırımların Teşviki” olmak üzere dört farklı uygulamadan oluşmaktadır.

⁴ * Yatırımın 6. bölgede gerçekleştirilmesi halinde sağlanır

** Bölgesel teşvik uygulamalarında, yatırımın 3., 4., 5. veya 6. bölgelerde gerçekleştirilmesi halinde sağlanır. *** Sabit yatırım tutarı 500 Milyon TL üzerinde olan stratejik yatırımlara sağlanır.

Tablo 33. Yatırım Teşvik İstatistikleri

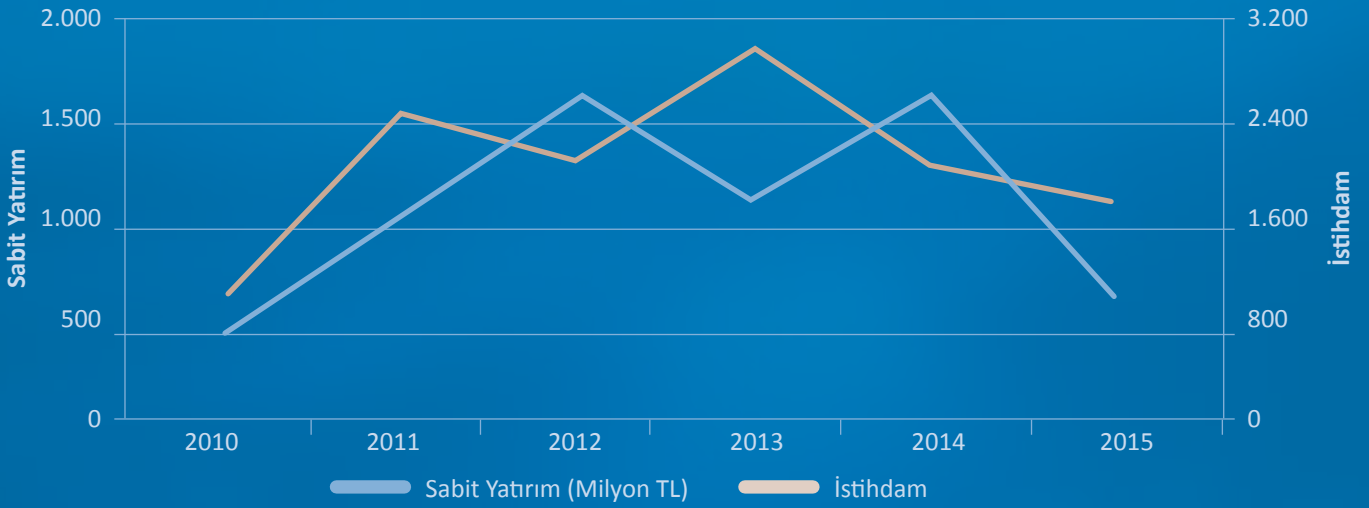
Yıl	Sermaye Türü	Türkiye			Kahramanmaraş		
		Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2010	Yabancı Sermaye	93	3.217	5.039	-	-	-
	Yerli Sermaye	2.035	15.924	37.439	60	507	1.098
	Toplam	2.128	19.141	42.478	60	507	1.098
2011	Yabancı Sermaye	120	6.481	3.137	1	28	10
	Yerli Sermaye	2.591	26.143	56.276	65	991	2.406
	Toplam	2.711	32.624	59.413	66	1.019	2.416
2012	Yabancı Sermaye	107	2.685	3.166	1	4	35
	Yerli Sermaye	2.007	18.620	39.407	70	1.596	2.055
	Toplam	2.114	21.304	42.573	71	1.600	2.090
2013	Yabancı Sermaye	89	4.258	1.649	2	27	252
	Yerli Sermaye	1.862	30.408	43.867	101	1.069	2.715
	Toplam	1.951	34.666	45.516	103	1.097	2.967
2014	Yabancı Sermaye	98	2.760	2.142	1	2	15
	Yerli Sermaye	1.601	20.248	30.010	75	1.606	2.024
	Toplam	1.699	23.009	32.152	76	1.608	2.039
2015	Yabancı Sermaye	102	2.836	3.064	1	27	38
	Yerli Sermaye	2.129	29.418	34.358	90	666	1.711
	Toplam	2.231	32.255	37.422	91	692	1.749

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

2015 yılında, Türkiye’de teşvik uygulamaları kapsamında toplam 2.231 adet yatırım teşvik belgesi tahsis edilmiştir. Bu teşvik belgeli yatırımların sermaye toplamı yaklaşık 32 milyar TL olup, ülke genelinde 37.442 kişiye istihdam sağlanacağı öngörülmektedir. Bu 32 milyar TL’lik yatırımın ise 29,4 milyar TL’lik kısmı yerli sermayeden oluşurken, 2,8 milyar TL’lik kısmı yabancı sermayeden oluşmaktadır.

Türkiye’de sektörlere göre yatırım teşvikleri sabit yatırım açısından değerlendirildiğinde, en büyük payı enerji sektörünün aldığı görülürken, istihdam açısından değerlendirildiğinde ise, en büyük payı imalat sektörünün aldığı görülmektedir.

Şekil 18. Kahramanmaraş İlinde Yatırım Teşvik İstatistikleri

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

2015 yılında, Kahramanmaraş ilinde teşvik uygulamaları kapsamında toplam 91 adet yatırım teşvik belgesi tahsis edilmiştir. Bu teşvik belgeli yatırımların sermaye toplamı yaklaşık 692 milyon TL olup, il genelinde 1.749 kişiye istihdam sağlanacağı öngörülmektedir. Bu 692 milyon TL'lik yatırımın ise büyük çoğunluğu yerli sermayeden oluşurken, 27 milyon TL'si yabancı sermayeden oluşmaktadır.

Tablo 34. Sektörlere Göre Yatırım Teşvik İstatistikleri

Yıl	Sektörü	Türkiye			Kahramanmaraş		
		Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2010	Enerji	155	8.750	2.579	6	131	54
	Hizmetler	965	24.677	48.329	7	9	149
	İmalat	2.059	31.559	70.756	39	326	710
	Madencilik	239	2.042	5.276	5	16	103
	Tarım	341	1.741	9.399	3	25	82
	Toplam	3.759	68.769	136.339	60	507	1.098

KAHRAMANMARAŞ İLİ EKONOMİK GÖRÜNÜM RAPORU
2010-2015

		Türkiye			Kahramanmaraş		
Yıl	Sektörü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2011	Enerji	199	14.168	3.988	4	53	32
	Hizmetler	1.141	15.004	43.971	13	46	167
	İmalat	2.294	19.705	63.941	46	914	2.176
	Madencilik	242	841	3.711	3	5	41
	Tarım	232	1.395	6.231	-	-	-
	Toplam	4.108	51.114	121.842	66	1.019	2.416
2012	Enerji	189	12.091	3.411	4	132	46
	Hizmetler	1.090	14.164	57.597	8	37	123
	İmalat	2.484	33.638	79.267	54	1.411	1.841
	Madencilik	263	2.275	7.411	5	20	80
	Tarım	114	707	2.899	-	-	-
	Toplam	4.140	62.875	150.585	71	1.600	2.090
2013	Enerji	182	32.025	4.452	5	59	45
	Hizmetler	1.371	20.070	78.105	20	117	1.107
	İmalat	2.917	35.317	98.383	76	913	1.788
	Madencilik	272	7.725	10.589	1	5	20
	Tarım	107	897	3.296	1	3	7
	Toplam	4.849	96.034	194.825	103	1.097	2.967
2014	Enerji	273	10.258	2.266	8	581	34
	Hizmetler	1.345	27.163	70.589	19	185	566
	İmalat	2.149	24.450	65.606	47	837	1.409
	Madencilik	164	1.981	4.139	2	5	30
	Tarım	94	638	2.186	-	-	-
	Toplam	4.025	64.490	144.786	76	1.608	2.039
2015	Enerji	846	37.677	4.291	20	151	200
	Hizmetler	1.559	37.907	75.250	11	76	383
	İmalat	1.896	24.412	63.915	45	394	803
	Madencilik	132	2.394	2.231	2	4	36
	Tarım	151	744	2.677	13	67	327
	Toplam	4.584	103.134	148.364	91	692	1.749

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2016

Kahramanmaraş ilindeki kamu yatırımları sektörleri göre 2010-2015 yılları arasındaki dönem incelendiğinde, 2015 yılında en çok paya sahip sektörün eğitim sektörü olduğu görülmektedir. Ardından ise sosyal yönde kamu hizmetleri yatırımları ve ulaştırma yatırımları gelmektedir. Sektörlere yönelik kamu yatırımlarının alt kırılımları incelendiğinde eğitim sektöründe Kahramanmaraş ilinde bulunan Sütçü İmam Üniversitesi ile diğer düzeyde okulların inşaatları önemli kalem tutmaktadır. Ulaştırma sektöründe ise yol yenilemeleri ve iyileştirmeleri gibi yatırımlar söz konusu iken sosyal yönde kamu hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesine yönelik kanalizasyon hizmetleri vb. altyapı yatırımları en önemli kalemler arasında yer almaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında enerji sektöründe Afşin-Elbistan Termik Santraline yönelik etüt işlerinden kaynaklı kamu yatırım planlamalarından dolayı tutar yüksektir.

8.1.1. Türkoğlu Lojistik Merkezi

TR63 Bölgesi ile birlikte TR62, TRC1, TRC2 ve TRC3 bölgelerinin konumu, üretim hacmi ve ulaşım altyapısı birlikte değerlendirildiğinde lojistik gelişim potansiyeli öne çıkmaktadır. Bu doğrultuda bölgenin yüksek lojistik potansiyelinin değerlendirilmesi amacıyla kademelere göre lojistik ana merkez ve alt merkezlerin kurulması hedeflenmektedir. Buna göre konumu ve ulaşım altyapısı nedeniyle Mersin ve İskenderun bu bölge için ana lojistik merkezler olarak belirlenmiş ve bu noktalarda lojistik köy yatırımlarının tamamlanması önceliklendirilmiştir. Bölge içerisindeki tüm diğer iller bu iki ana merkez ile entegre edilecektir. Bu entegrasyonun alt merkezleri olarak Adana, Gaziantep ve Diyarbakır 2. Kademe, diğer iller ise 3. kademe alt merkezler olarak bu yapı içerisinde yer alacaktır.

Şekil 19. Lojistik Gelişim Haritası

Kaynak: TR63 Bölge Planı 2014-2023, 2014

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları tarafından entegre olarak kombine taşımacılığı geliştiren “Lojistik Merkezler Projesi” geliştirilmiştir. Proje kapsamında Türkiye’de 19 noktada lojistik merkez kurulması planlanmakta ve 19 merkezden birisi de Kahramanmaraş Türkoğlu Lojistik Merkezi’dir. Kahramanmaraş Türkoğlu Lojistik Merkezi’ne en yakın deniz yolu ulaşımı İskenderun Körfezi’nden sağlanabilmektedir. Proje tutarı 103,8 milyon TL olan Türkoğlu Lojistik Merkezi’nde inşaat çalışmaları devam etmektedir.

9. Vergi İstatistikleri

9. Vergi İstatistikleri

2015 yılı Gelir İdaresi Başkanlığının verilerine göre Kahramanmaraş ilinde 2015 yılı itibariyle faal 4.121 kurumlar vergisi, 18.354 katma değer vergisi ve 14.301 basit usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefi bulunmaktadır.

Tablo 36. Vergi Mükellef Sayısı-2015

	Kahramanmaraş	Türkiye
Kurumlar Vergisi Faal Mükellef Sayısı	4.121	699.904
Katma Değer Vergisi Faal Mükellef Sayısı	18.354	2.442.668
Basit Usulde Vergilendirilen Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayısı	14.301	743.665

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2016

Gelişen ekonomisi ile ülkemize önemli katkılar sağlayan Kahramanmaraş ili, 2010 yılında 77.435.052 TL vergi tahakkuk etmiş olup, 669.394.903 TL vergi tahsil edilmiştir. 2015 yılında ise toplam 1.677.345.454 TL vergi tahakkuk etmiş olup, tahsil edilen vergi 1.409.084.372 TL 'ye yükselmiştir. Kahramanmaraş ili, aynı yıl itibariyle vergi gelirleri sıralamasında tüm iller arasında 11. sırada yer almış olup, tahsilatın tahakkuka oranı %84,01 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 37. Kahramanmaraş ve Türkiye Genel Bütçe Gelirleri

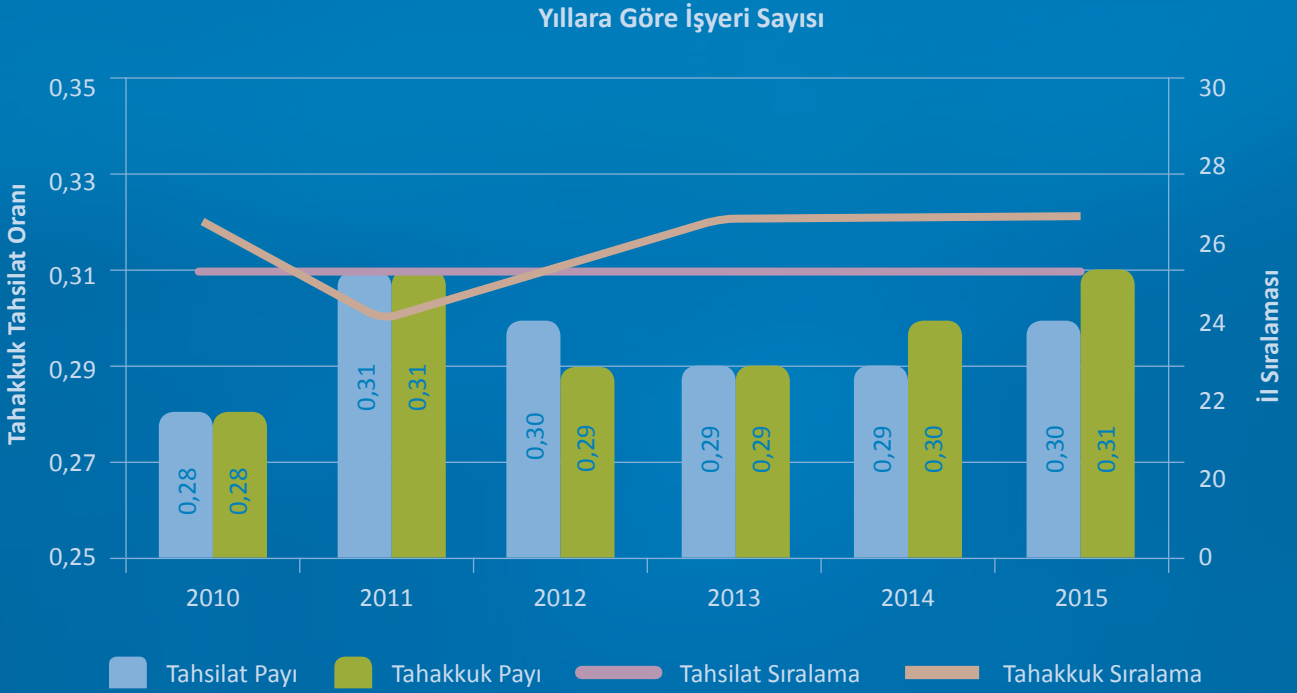
	Yıl	Brüt Tahakkuk	Brüt Tahsilat	Tahsilat Oranı
Kahramanmaraş	2010	777.435.052	669.394.903	86,10
	2011	1.019.250.030	876.814.246	86,03
	2012	1.081.369.546	935.815.580	87,00
	2013	1.237.116.975	1.063.431.298	85,96
	2014	1.401.547.381	1.182.224.309	84,00
	2015	1.677.345.454	1.409.084.372	84,01

	Yıl	Brüt Tahakkuk	Brüt Tahsilat	Tahsilat Oranı
Türkiye	2010	273.471.886.528	235.714.639.997	86,19
	2011	332.491.880.965	284.490.144.672	85,56
	2012	366.963.794.689	317.218.618.705	86,44
	2013	423.438.660.412	367.517.727.157	86,79
	2014	471.415.753.999	401.683.956.465	85,21
	2015	548.919.515.343	464.886.789.637	84,69

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2016

Şekil 20. Kahramanmaraş İlinin Vergi Tahakkuk ve Tahsilinin Oran ve Sıralaması

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2016

Vergi gelirleri illerin ekonomik açıdan gelişmişlik seviyelerinin değerlendirilmesi bakımından bir gösterge olarak kullanılabilir. Bu kapsamda İstanbul ili finans sektöründe olduğu gibi vergi gelirleri bakımından da ilk sırada yer alırken 2015 yılında Kahramanmaraş ili tahakkuk eden vergi bakımından Türkiye’de 27. sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş ilinin tahakkuk ve tahsil edilen vergi bakımından payı ise 2010 yılında % 0,25 iken 2015 yılında % 0,30 oranlarına yükseldiği görülmektedir.

10. Sonuç ve Değerlendirme

10. Sonuç ve Değerlendirme

1968 yılında “100 Büyük Sanayi Kuruluşu” olarak başlatılan ve her yıl geliştirilerek yayınlanmaya devam eden İstanbul Sanayi Odası (İSO) “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” 2014 yılı listesine göre TR63 Bölgesinden 23 büyük sanayi kuruluşunun bulunduğu ve İskenderun Demir Çelik A.Ş.’nin yine Türkiye’nin en büyük 10 sanayi kuruluşu arasına girdiği listede, Kahramanmaraş ilinden 8 firma yer almaktadır.

Tekstil sektörü başta olmak üzere metal mutfak eşya, gıda kuyumculuk, tarım, enerji ve balıkçılık sektörü Kahramanmaraş ilinin öncelikli sektörleri olarak ön plan çıkmaktadır. Bu kapsamda ildeki en büyük sektör konumunda olan tekstil sektörü, Türkiye’nin iplik üretiminin % 27’sini, kumaş üretiminin % 8’inin karşılamakta ve 22 bin kişinin üzerinde istihdam sağlamakta olup ilin kalkınmasında önem kazanmış ve kazandırmaya devam etmesi hedeflenmektedir.

Kahramanmaraş ilinin ekonomik geçmişinde bakırcılık ve alüminyumculuk gibi küçük el sanatları bulunmaktadır. El sanatlarının uzantısı olarak günümüzde mevcut metal mutfak eşya sektörü, sanayileşme eğilimiyle ilin öncelikli sektörleri arasında yerini almıştır. Bu kapsamda Türkiye’deki çelik tencere, çaydanlık gibi mutfak eşyası ürünlerinin üretiminde kullanılmak üzere giren hammaddenin yaklaşık %50’si Kahramanmaraş’ta işlenmektedir. Üretici firmalar son dönemde kullanım açısından ürün çeşitlendirme yapmak suretiyle gelişim sürecinde hız kazanmıştır. Kahramanmaraş ilinin söz konusu sektördeki pazar payının artırılması sektörün büyümesi ve gelişmesi açısından önemlidir.

Kuyumculuk sektörü Kahramanmaraş’ın önde gelen sektörlerinden biri olarak 700’e yakın firma ve imalathanesi ve yılda 40 ton altın işlenmesiyle İstanbul’dan sonra Türkiye’de ikinci sırada yer almaktadır. (22 ayar altın imalatında ise birinci sıradadır.) Altın işlemeciliği bakımından tecrübenin yüksek olduğu sektörde yaklaşık 5.000 kişi istihdam edilmektedir.

Bir diğer öne çıkan sektör olan gıda sektöründe 180’ e yakın firma faaliyet göstermektedir. Dondurma ve biber gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda öne çıkan alt sektörler olarak ilin ekonomisine ve tanıtımına büyük katkı sağlamaktadır. Dondurma sektöründe son yıllarda gerçekleşen entegre yatırımlar tamamlandıktan sonra sektördeki işletmelerin toplam kurulu kapasitesi yıllık yaklaşık 40.000 tona ulaşacaktır. Tarım potansiyeli bakımından Türkiye’de 27. sırada yer alan Kahramanmaraş, Maraş biberinin üretimi ve sanayisi ile ön plana çıkmaktadır.

Söz konusu sektörde markalaşmanın gerçekleştirilmesi doğrultusunda coğrafi işaret kapsamına alınması ve akredite edilmesi gerekmektedir.

Yer altı ve yer üstü kaynaklar bakımından zengin olan Kahramanmaraş ili, çevresinde bulunan akarsular ve baraj gölleri sayesinde tarım alanlarının önemli bir bölümü sulanmakta olup yeni projelerle söz konusu alanların artırılması hedeflenmektedir. İldeki nehirler üzerine toplam 14 adet Hidroelektrik Santrali kurulmuş, 7 büyük projenin ise inşaatı devam etmektedir. Ayrıca Kahramanmaraş ilinin Afşin ve Elbistan ilçeleri sınırları içerisinde yer alan havzada toplam 3,25 milyar ton linyit bulunmaktadır. Gerek ülkemizin artan enerji ihtiyacının karşılanması, gerekse diğer linyit sahalarına göre daha ekonomik örtü/liniyit oranı ile Afşin-Elbistan Linyit Havzası, öncelikle değerlendirilmesi gereken saha olma özelliğine sahiptir. Havzada halen 4x344 MW gücündeki Afşin- Elbistan (A) Termik Santrali 1984 yılından bu yana faaliyet göstermektedir. 4x360 MW gücündeki Afşin- Elbistan (B) Termik Santrali ise 2005 yılından itibaren ülkemiz enerjisini yerli kaynaklarla üreten tesisler arasında yerini almıştır.

Balıkçılık potansiyelinin mevcut barajlara göre daha yüksek olduğu değerlendirilen Ekinözü'nde, Elbistan'da ve Kahramanmaraş'ın kuzey bölgelerinde yapımı devam eden barajların tamamlanması ve buralarda balıkçılık tesislerinin kurulmasıyla birlikte ilin söz konusu sektörde ilk 5 üreticisi arasına girmesi beklenmektedir.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Notlar:

[illegible]

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal grey lines across its entire width, providing a guide for handwriting or typing. The background is a clean, solid white color.

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

Yavuz Sultan Selim Cd. Birinci Tabakhane Sk.
No: 20 31050 Antakya / HATAY
Tel: 0326 225 14 15
Faks: 0326 225 14 52
bilgi@dogaka.gov.tr

HATAY YDO

Yavuz Sultan Selim Cd. Birinci Tabakhane Sk.
No: 20 31050 Antakya / HATAY
Tel: 0326 212 25 76 Faks: 0326 225 14 52
hydo@dogaka.gov.tr

KAHRAMANMARAŞ YDO

Yenişehir Mahallesi 74.002. Sokak No:3
Dulkadiroğlu/ KAHRAMANMARAŞ
Tel: 0344 231 14 17 Faks: 0344 231 14 18
kydo@dogaka.gov.tr

OSMANİYE YDO

Rauf Bey Mah. 9545. Sk. Lider Plaza İş Merkez
Kat:4 No: 14 Merkez / OSMANİYE
Tel: 0328 888 00 00 Faks: 0328 888 00 01
oydo@dogaka.gov.tr

www.dogaka.gov.tr

